

Befejeződött az országgyűlés ülésszaka

Számos interpelláció hangzott el szombaton

Szombaton folytatta tanácskozását az országgyűlés. Az ülésen részt vett Dobi István, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke; Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára, a forradalmi munkás-paraszti kormány elnöke, Apró Antal, Biszku Béla, Fock Jenő, Kálai Gyula, Komócsin Zoltán, Rónai Sándor, Szirmai István, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, valamint a kormány tagjai.

Az ülést Vass Istvánné, az országgyűlés elnöke nyitotta meg. Ezután interpellációk hangzottak el. Elsőnek Vida Miklós budapesti képviselő a pénzügyminiszterhez és az Országos Tervhivatal elnökéhez intézett interpellációt a beruházások jövőhagyási rendszerének gyorsítása érdekében. Szavaira Ajtai Miklós, az Országos Tervhivatal elnöke és Timár Mátyas pénzügyminiszter válaszolt.

megei képviselő a közlekedési építések meggyorsítását sürgette a közlekedés- és postaiügyi miniszterhez intézett interpellációjában. Kívánatosnak tartja, hogy az ország felszabadulásának 30. évfordulójára,

1975-re minden közlekedési csomópontot bekapcsoljanak az országos úthálózatba. Kossa István közlekedés- és postaiügyi miniszter válaszában hangoztatta: sokkal hamarabb végrehajtjuk ezt a programot.

Mit tesz az FM védekezésül a talajerózió ellen

Krizsanyik Jánosné, Nógrád megye képviselője a talajerózió elleni védelem ügyében fordult interpellációval a földművelésügyi miniszterhez. Javasolta: fokozatosan meg kell valósítani a komplex üzemi talajvédelmet, s ehhez többek között megyei talajvédelmi kirendeltség felállítására van szükség.

intézkedések már folyamatban vannak. A 3004/6-os kormányhatározat értelmében a jövő évben az állam 560 millió forintot fordít a gyenge termelőszevtekezetek pusztulásának kitett és gyenge minőségű talajainak védelmére, illetve javítására.

A képviselő által javasolt intézkedések egy része már megvalósulóban van. A megyében talajvédelmi kirendeltséget szervezünk, amely az Országos Mezőgazdasági Minőségvizsgáló Intézet és az Országos Vízügyi Főigazgatóság bevonásával elkészíti majd a komplex üzemi talajvédelmi terveket. Jövőre 3000 holdon valósítjuk meg Nógrád megyében a talajvédelmet; ehhez az állam 16,5 millió forintot vissza nem térítendő támogatást és 3,5 millió forintot közleplejártatás hitelt ad.

A képviselő megkérdezte a földművelésügyi minisztert: milyen intézkedéseket kíván tenni a termelőszevtekezetek állami támogatásáról szóló 3004/6-os kormányhatározat alapján az erózió elleni védelem feltételeinek megteremtésére. Losonczy Pál földművelésügyi miniszter válaszában elmondta: a talajerózió nemcsak Nógrád megyét érinti, az ország összes mezőgazdasági területéből csaknem negyemillió hold erősen erodált. A földművelésügyi Minisztérium és a többi illetékes szervek ismerik a problémát, s a megoldásához szükséges

Ma adják át Debrecenben a tsz-tagok üdülőjét

A Termelőszevtekezeti Tagok Hajdú-Bihar megyei Bizottság és Ünsegélyezési Csoportjának kezdeményezésére az elmúlt évben kezdték meg Debrecenben a termelőszevtekezeti tagok üdülőjének építését. A megye 165 közös gazdasága járult hozzá az építkezés költségeihez, amelyek közel 7 millió forintot tesznek ki. Az üdülő felépült, s ma lesz az ünnepélyes átadása. Az átadáson részt vesznek azok a szevtekezeti tagok is, — mintegy 100-an — akik elsőnek kaptak beutalót az üdülőbe

Ünnepi műszak november 7. tiszteletére

Üzemi tudósítónk jelentik

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóját Debrecen üzeminek dolgozói újabb munkasikerrel akarják köszönteni. Több üzemben röpgyűléseken, rendkívüli termelési tanácskozásokon határozták el, hogy ünnepi műszakot indítsanak. A vállalatokról, a műszakok megindításáról számolnak be üzemi tudósítónk.

tését, az áttűtési és javítási idők csökkentését, a munka- és balesetvédelem javítását, anyagtakarékos-ságot, a műhelyi rend és tisztaság fokozását vállalták.

A MÁV Debreceni Járó- és Vasúti Üzem Vállalat dolgozói csütörtök reggel munkakezdés előtt osztályonként rendkívüli termelési tanácskozást tartottak — írja Volosinovszki János tudósítónk.

A gőzmozdonyjavító osztály dolgozói egy héte üzemképessé tételét, a kocsijavító osztály dolgozói a tartálykocsi középjavítás meggyorsítását, 30 szállítótartály tervben felülírt futóképessé tételét, az új kocsi és a csuklós villamosgyártási terv teljesítését és anyagtakarékos-ságot vállaltak. A megmunkáló osztályon dolgozó tűzizkóvások tervben felülírt alkatrészigyártást, a rugókovácsok a javított állapotban levő rugók állagának növelését, az osztály fiatal dolgozóit pedig a kerékpártároló park karbantartását és a vasgtyűtést vállalták.

Az osztályok dolgozóinak javaslatára kéthetes ünnepi műszak indul. A műszakon belül a dolgozók részéről számos jelentős felajánlás és kezdeményezés hangzott el. Az ünnepi műszak megindításához minden osztály csatlakozott.

A karbantartó osztály dolgozó a záhonyi állomás részére megrendelt szennyvíztisztító elkészítését és a teherkocsi-javító műhely átalakítás, bővítési munkáihoz 34 darab ablak gyártását vállalták.

Az osztályok dolgozói a darabszámos terv teljesítéséért.

A vállalatok és felajánlások kezdeményezői főleg a szocialista munkabrigádokban dolgozók voltak.

A debreceni üzem vezet a zsinórgyarak versenyében

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulójának tiszteletére a négy budapesti és egy debreceni gyáregységből álló Szalag- és Zsinórgyár dolgozói is versenyt kezdeményeztek. A versenyt az egyes üzemegységek termelése, az elért termelékenység szintje és a gyártás tervszerűsége alapján értékelik.

ben eredményeik fokozásával akarják túlteljesíteni a kitűzött feladatokat.

Nagy szerepe van az első hely elérésében a széleskörű munkaversenynek. Ebben a versenyben

A vállalat központjában a közelmúltban értékelték az éves verseny eddigi eredményeit, mely szerint az üzemegységek közötti versenyben a debreceni üzem áll az első helyen. A gyár dolgozói szeretnék megőrizni első helyüket, és a még hátralevő idő-

október első felének eredményei alapján Horváth Frigyes, Zöld László és Szabó József műszakja áll az élen,

míg az egyes műhelyek dolgozóit közül Kegyes Jánosné, Hazai Katalin, Elek Ferencné, Hartai Ilona, Szűcs Béláné, Tóth Ferencné vannak a legjobbak között — olvashatjuk Antalffy József tudósításából.

Egész népünk érdekében

Olvassom az országgyűlés anyagát, s szemem elé önkéntelenül is egy kép vetődik. A parlament épülete, a nagy tanácskozási terem, a tömött széksorok, ahol az ország képviselői ismét fontos munkára ültek össze. Az eddigi eredményeket s a jövő legfontosabb tennivalóit mérlegelik. Tudatos eszelekvés, nagy felelősség jellemzi a munkájukat. S a képzetet a kép valóságához mindjárt szimbólumot asszociál. Országgyűlés! A valóság s a fogalom valóban szimbólummá szélesül. Összegzi azt, ami a kifejezés lényege. Mert ma valóban az ország gyűlésezik, tanácskozik a parlamentben. Ismerőseim, barátaim, rokonaim, megválasztott képviselőim üléseznek ott, a nevünkben, a nevemben, a képviselőinkben tanácskoznak. Mi választottuk őket, mi küldtük őket oda, hogy a legfelsőbb fórumon fogalmazzák meg a mi véleményünket, gondolatainkat a haza, az ország jövőjéről.

gyűlés anyagát, s máris ott van a felelősségteljes álláspont. „Ahhoz, hogy az idehez hasonló gabonaellátási problémák a következő években ne legyenek, a kormány szükségesnek tartja a gabonatermelés területének növelését. El kell érniük, hogy a vetést mindenütt az agrotechnikailag legkedvezőbb időpontban, megfelelő talajelőkészítés után végezzék. Így az esetleges kedvezőtlen időjárás ellensúlyozhatjuk, s kellő biztonsággal növelhetjük a gabonatermelést. Egész népünk érdekében arra hívjuk fel a mezőgazdasági dolgozókat: tekintsék elsőrendű feladatuknak a gabonatermelést, ne kímélik erejüket az ország gabonaellátásának biztosításáért.”

S mindjárt fogalmazódik is a kérdés: mennyiben vagyok én érdekelt ebben az országgyűlésben, tehát mennyiben személyes ügyem nekem, magyar állampolgárnak mindaz, ami a napokban történt — Vörösmarty nagyon szép szövegét idézve —, az „Országházban”.

Figyeljük csak a fogalmazást: „egész népünk érdekében”. Valóban erről van szó. Egész népünk érdekében, s az élet minden területén. Mert kinek a legközvetlenebb érdeke, amikor az országgyűlés azt jelenti, hogy új létesítményeket helyeztünk üzembe, a terv szerint emelkedett a termelékenység, a vidéket fokozatosan iparosítjuk, intézkedések történnek az élet-színvonal emelésére vagy jobb munkaszervezés szükséges az építőiparban? Azt hiszem, a válasz ismét csak ez lehet: népünké, a magyar népé.

Vessünk csak egy pillantást az újságok jelentésére. A Minisztertanács beszámolóját az ország gazdasági helyzetéről Fock Jenő elvtárs tartotta meg. Nos, azt hiszem, ebben mindannyian érdekelték vagyunk. Senkinek sem közömbös ebben az országban, hogy hogyan élünk, milyen eredményeink voltak, milyen célkitűzéseink vannak a jövőt illetően, s ha vannak nehézségeink, hogyan kell közös erőfeszítéseinket latba vetni azok elhárítására.

A személyes érdekesség tehát az országgyűlés átfogó munkájának minden mozzanatában nyilvánvaló. Így nem túlzunk, amikor bejelentjük azonos véleményünket, s a feladatokat a közösség által meghatározott célkitűzések megfontolásával egybehangoljuk. Mert mi a végző konklúziója ennek az országgyűlésnek is? Számomra a költő szavaival egybehangzóak: „Dolgozni csak pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen, úgy érdemes”. Az országgyűlés munkájában pedig ez: „Második ötéves tervünk végrehajtása sikeresen halad előre, bár utunkon nem kis számban akadnak nehézségek. Ezek azonban nem leküzdhetetlenek. Dolgozó népünk szorgalma, szakértelme, alkotóereje, a szocializmus ügyébe vetett hite és lelkesedése biztosítja ennek. További fejlődésünk kulcsa: javítani a munkát minden szinten. Ha így dolgozunk, gyorsabban fejlődik, korszerűsödik a magyar népgazdaság, előbb teljesülnek a népjólét növelését célzó tervünk.”

Induljunk ki a legközvetlenebb napi feladatokból. Egymás után halljuk a jelentéseket: több megyében teljesítették az őszi kenyérgabona vetési tervet. A mag a földben van, s az időjárás a termelés első szakaszában úgy alakul, hogy reményeinket is, célkitűzéseinket is erősíti. Miért lényeges ez? Mert személyes ügyünk, a jövő évi kenyérünkről van szó. S ebben már is egy véleményen vagyunk az országgyűléssel. Az elmúlt évi időjárás ugyan- az nagyon próbára tette mezőgazdaságunkat. A tanulsókat le kell vonni, s a tennivalókat is rögzíteni kell. Nos, csak idézni kell az ország-

Dolgozzunk tehát így — egész népünk érdekében. (B. L.)

Losonczy Pál földművelésügyi miniszter válaszol az interpellációra

Milyen munkát végeznek a közegészségügyi és járványügyi bizottságok

Dr. Révay Zoltán Győr-Sopron megyei képviselő az a kérdéssel fordult az egészségügyi miniszterhez: milyenek az országos tapasztalatok a közegészségügyi és járványügyi bizottságok munkájáról, betöltik-e a bizottságok feladatukat?

hogy az eddigi tapasztalatok általában kedvezőek. A közegészségügyi és járványügyi bizottságok többsége részleteiben foglalkozik az egészségügyi számos napirenden szereplő kérdéssel, például egy-egy terület ivóvízellátásának javításával, a kereskedelem higiénijával, a tbc elleni

Dr. Doleschall Frigyes válaszában beszámolt arról,

(Folytatás a 3. oldalon)

(Folytatás a 2. oldalról)

saság viszonyára vonatkozólag. — Mindenki előtt ismeretes — mondotta Hruscsov —, hogy a nemzetközi kommunista mozgalomban súlyos nézeteltérések jelentkeztek a Kínai Kommunista Párt és a többi testvérpárt között, s az utóbbi időben a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság kapcsolatai nem alakultak normálisan. Nem a mi hibánkból alakultak így, de nagyon sajnáljuk, hogy így történt.

— Az volt a véleményünk, és most is az, hogy a szocialista országokra, a kommunista és munkáspártokra nézve a legesszerűbb volna, az összes szocialista országok egységének, a nemzetközi kommunista mozgalom egységének erősítését szolgálja, ha megszűnne a vita a kommunista pártok között.

Pártunk és a többi marxista-leninista párt szilárdan kitart azon az elvi állásponton, amelyet az 1957 és 1960-ban kiadott nyilatkozatok, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom e kollektív kidolgozott program-dokumentumai fektettek le.

— Lenini pártunk mindent megtehet és a jövőben is meg fog tenni a nézeteltérések megszüntetésére, hogy erősödjék a szocialista országok, a nemzetközi kommunista mozgalom egysége a marxizmus-leninizmus alapján.

Egy kanadai újságíróról a külföldön eszközölt szovjet gabonavásárlásokról tett fel kérdést.

— Mindenekelőtt meg kell mondanom a következőket — jelentette ki Hruscsov. — Ha bűzát vásárolunk a kapitalista országokban, ez azt jelenti, hogy ebben az évben nincs elég búzánk. Most tárgyalunk arról, hogy bűzát veszünk az Egyesült Államokban. Még nem tudjuk, veszünk-e ott vagy nem. Ha az amerikaiak a búza eladásánál hátrányosan megkülönböztető feltételeket támasztanak, akkor nem vásárolunk bűzát Amerikában. Ebben az esetben takarékoskodunk kell majd a gabonaművek felhasználásában.

A rendelkezésre álló kész-

Hruscsov válaszai külföldi újságírók kérdéseire

Hruscsov és a külföldi újságírók egy csoportja a moszkvai sajtótervezetelen

letek helyes felhasználásával biztosítani tudjuk a lakosság normális ellátását.

Hamarosan eljön az idő,

A holdrepülésre fel kell készülni

— Közelítheti-e Ön velünk, tervezik-e a szovjet űrhajósok holdbéli repülését a közeli vagy kevésbé közeli jövőben? — hangzott egy kolumbiai újságíró kérdése.

Hruscsov: Nagyon érdekes lenne utazást tenni a holdra. Most azonban nem mondhatom meg, mikor lesz ez lehetséges. Jelenleg nem tervezük űrhajósok repülését a holdra. A szovjet tudósok dolgoznak e problémán, tanulmányozzák mint tudományos kérdést, végzik a szükséges kutatásokat.

Napvilágot láttak olyan köz-

amikor már nem lesznek számtalannak a nehézségeink a gabonatermelésben a kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt — jelentette ki Hruscsov.

ba vesszük majd az ő tapasztalataikat. — Nem óhajtok versenyezni az emberek holdra küldésében gondos előkészítés nélkül. Világos, hogy egy ilyen verseny nem jarna haszonnal, éppen ellenkezőleg káros lenne, mert emberek pusztulásával járhatna. Vicc-ként nálunk gyakran ezt mondják: „Akinak a földön nem jó, repüljön a Holdba”. Nekünk azonban a földön sem rossz. Komolyra fordítva a szót: az ember sikeres holdrepüléséhez sok munkára, jó előkészületekre van szükség.

Kuba egyre nagyobb vonzóerőt jelent Latin-Amerikában

Kubai újságírók kérdésére válaszolva Hruscsov a hurrikán sújtotta Kubának küldött szovjet segítségről beszélt, és emlékeztetett arra, hogy a

szovjet nép maga is nagy nehézségekkel küzdött meg az új élet felépítésében, és jól tudja, hogy mi az őszinte baráti segítség.

— Az új élet építése Kubában az Egyesült Szocialista Forradalmi Párt és Fidel Castro elvtárs vezetésével szintén nehéz körülmények között folyik. Az Egyesült Államok agresszív körei fel akarják számítani a kubai népvíványait, s ezért beavatkoznak a köztársaság belügyeibe. Felforgató tevékenységet szerveznek és irányítanak a népi rend ellen, provokációkat hajtanak végre, összeesküvéseket szőnek, és gazdasági agressziót követnek el Kuba ellen.

Jóllehet a karib-tengeri válság elsimításának eredményeként annak idején megszűnt a Kuba-ellenes katonai behatolás közvetlen veszélye, a Karib-tengeren a helyzet mégsem normalizálódott. Megismétlődnek a kalóztámadások a kubai terület ellen, a levegőből és a tengerből bombázzák, és lövik a legfontosabb létesítményeket a szigeten.

— A szovjet nép felhívással fordul tehát a világ népeihez, fokozott mértékben követeljük a forradalmi Kuba ellen irányuló imperialista provokációk megszüntetését, követeljük, hogy az Egyesült Államok agresszív körei mondjanak le a szabadság-szerető kubai nép elleni ellenséges cselekedetéről, mert különben nem lehet szó a nemzetközi feszültség igazgyalmitól.

Szintén a kubai újságíróknak válaszolva a szovjet miniszterelnök a kommunizmus anyagi-technikai bázisának megteremtéséről, a szovjet hétéves terv teljesítéséről beszélt. Elmondta, hogy

az ipar fejlesztésének hétéves tervét nagymértékben túlteljesítik,

az OSZSZSZK például 30 milliárd rubelnyi túlteljesítéssel közeledik a hétéves terv

végéhez. Hasonló a helyzet a többi szovjet köztársaságban is, s ezek legalább tízmilliárd rubellel fogják túlteljesíteni a tervet. Ez azt jelenti, hogy a szovjet népgazdaság tervben felül legalább 40 milliárd rubellel kap a termelésből.

A tudomány és a technika fejlődése nagy hatással van a termelés lehetőségeire. Különösen a vegyipar fejlesztése szolgálja a mezőgazdasági termelés megjavítását, a közszükségleti cikkeket előállító könnyűipar további fellendítését. Novemberben — mondotta — Hruscsov — pártunk központi bizottsága plenáris ülést tart, és ezen megvitátja a vegyipar, a műtrágyagyártás, a műanyagok és a szintetikus anyagok előállításának fejlesztésének kérdéseit.

— Ugy gondolom — mondotta nagy tapstól kísérve Hruscsov —, hogy még találkozom Önökkel a húszeves terv végén, vagyis 1980-ban. Biztosíthatom Önöket, hogy

párunknak a Szovjetunió gazdasága fejlesztéséről szóló és a XXII. kongresszus meghatározott programját határidő előtt teljesítjük!

— Népünk tehát sikeresen építi a kommunizmust — hangsúlyozta Hruscsov, majd rámutatott arra, hogy a szocialista gazdaság fejlesztése terén elért sikereivel Kuba egyre nagyobb vonzóerőt jelent a latin-amerikai országok számára. A világ reakcióinak semmiképpen sem sikerül megakadályozniuk a szocializmus erőinek növekedését, nem tudják feltartóztatni a történelem kéréllhetetlen menetét. A kapitalista rendszer bukásra van ítélve, a szocializmus pedig diadalmasodik. A magunk részéről mindent megteszünk, hogy a szocialista rendszer eredményesen fejlődjék, erősödjék és teljesítsük a kommunista építési nagyszerű programját.

Lehet, hogy válaszaikkal nem mindenkit elégittem ki. Mindenesetre őszintén kifejtettem nézeteimet azokról a problémákról, amelyek Önök kérdéseikben érintettek. Köszönöm a figyelmüket!

A szovjet kormányfő szavai viharos, hosszantartó tppsal közözték meg a sajtókonferencia résztvevői. (MTI)

Befejeződött az országgyűlés ülészsaka

(Folytatás az 1. oldalról)

küzdelem aktuális tennivalóival és az iskolaegetésügy problémáival. Tárgyalásai alapján számos bizottság dolgozott ki javaslatot, többek között az üzemek munkáegészségügyi ellátására és a gümökör elleni küzdelem hatékonyabbá tételére.

A miniszter elmondta azt is, hogy különösen a Bács-Kiskun, a Győr-Sopron, a

Hajdú-Bihar, a Komárom és a Nógrád megyei közegészségügyi-járványügyi bizottságok dolgoznak eredményesen. Meggyőződésem — fűzte hozzá —, hogy e viszonylag fiatal szervek munkájuk tervszerűbbé tételével, az eddigieknél elmélyültebb vizsgálódásokkal és felmérésekkel még több segítséget nyújthatnak az ország közegészségügyi és járványügyi viszonyainak javításához.

Ilku Pál elmondta azt is, hogy a lehetőségekhez mérten igyekszik javítani a napközi otthonokban dolgozó pedagógusok munkakörülmé-

berendezés, s bár jó néhány prototípus elkészült, a sorozatgyártás még mindig nem kezdődött meg.

Dr. Lévárdi Ferenc nehézipari miniszter az interpellációra válaszolva elmondta, hogy a látzólag egyszerű kérdés megoldásában hat főhatóság is érdekelt: az Országos Tervezhivatal, a KGM, a Nehézipari Minisztérium, a Külkereskedelmi Minisztérium, a

feladatok megoldásával ebben az évben a Kohó- és Gépipari Minisztériumot bízták meg. Egyidejűleg a Salgótarjáni Tűzhelygyárban meg is kezdték a gázkészülékek előállítását. Ahhoz azonban, hogy az igényeket kielégíthessék, a Salgótarjáni Tűzhelygyárban körülbelül 130 millió forintos beruházást kell megvalósítani.

ta, hogy a minisztérium terveiiben szerepel a gyógy-pedagógiai oktatásra és nevelésre szoruló gyermekek elhelyezési gondjainak megoldása. Az ilyen oktatást és nevelést igénylő gyermekek 50 százaléka bentlakásos intézetekben kívánják elhelyezni, a másik 50 százalék neveléséről és oktatásáról pedig bejárásos intézetekben kívánunk gondoskodni.

Horváth Károlyné budapesti képviselő interpellációjában rámutatott, hogy a lakásrendelet egyes szakaszait a mai követelményeknek és helyzetnek megfelelően módosítani kellene.

Trautmann Rezső építésügyi miniszter válaszában kifejtette, hogy a lakásrendelet életbe lépésétől öt év múlva korrigálják. Indokolt azonban, hogy az előírásokat újabb egységes jogszabályba foglalják. Ezen már dolgoznak is a szakemberek. A miniszter indítványozta, hogy a lakásügyi jogszabályok iránt érdeklődő képviselők és az Építésügyi Minisztérium vezetői részletesebben is beszéljék meg az esetleges vitatott kérdéseket.

A miniszterek válaszait az interpellálók és az országgyűlés elfogadták.

Horváth Károlyné egy másik interpellációjában válaszolt, hogy a 15 éves lakásépítési tervet bontsák fel évekre és területekre. Ajtai Miklós OT-elnök és Trautmann Rezső építésügyi miniszter válaszait Horváth Károlyné nem fogadta el, az országgyűlés azonban tudomásul vette.

Még néhány interpelláció is válasz elhangzása után az országgyűlés befejezte munkáját. Az ülészakot az elnök Vass Istvánné zárta be. (MTI)

Gyors ütemben fejlődik a napközi otthonok hálózata

Dr. Möricz Virág pest megyei képviselő a pénzügyminiszterhez és a művelődésügyi miniszterhez interpellált:

— Ebben az évben az ország napközi csoportjaiban 190 000 gyermeket foglalkoztatnak. Tudom, ellátásuk hatalmas összegbe kerül, mégis arra kérem az illetékes miniszter elvtársakat, a lehetőségekhez mérten biztosítsanak megfelelő összeget a költségvetési előirányzatokban a napközi felszerelésének kiegészítésére, az úgynevezett munka-foglalkoztatásokhoz szükséges játékok, könyvek, DIA-filmek stb. vásárlására. Mentésíteni kellene a napköziben dolgozó nevelőket az olyan „mellékmunkától” is, mint például a konyha vezetése. Azokban az iskolákban ugyanahol csak három napközi csoport vagy ennél kevesebb veszi igénybe az étkezést, a konyha gazdája maga a pedagógus.

Az interpellációra — Timár Mátyas pénzügyminiszterrel egyetértésben — Ilku Pál művelődésügyi miniszter válaszolt. Elmondta, hogy míg 1957-ben az országban 1944 napközi csoportot tartottak számon, addig ma már 4459 ilyen csoport működik. 1957-ben a napköziben 3712 volt

az alkalmazotti létszám, ma már csaknem nyolc és fél ezer. Számottevően emelkedtek a fenntartási költségek is: például 1959-ben erre a célra 210 millió forintot költöttek, az idén pedig a napközi gyermekek ellátására, gondozására 478 millió forint jut.

— A gyors fejlődés ellenére sem vagyunk megelégedve az eredményekkel, és tudjuk, hogy az igények még nagyobbak. A további előrelépéshez azonban rendkívül jelentős összegek kellenek — mondta a miniszter. Államunk évente 2700 forintot költ egy-egy napközi otthonban levő gyermekre, ebből a szülők átlagosan évi 850 forintot térítenek meg. Igaza van az interpelláló képviselőnek: a napközi otthonok felszerelése ma még korántsem kielégítő. Igerhetem, hogy az 1964. évi költségvetés összeállításakor erre figyelemmel leszünk, s megkeressük az új módját annak, hogyan teljesíthetjük a jogos kérést.

Miért kevés a korszerű gáztüzelő berendezés?

Placskó Józsefné Zala megyei képviselő interpellációjában azt tette szavá, hogy kevés a korszerű gáztüzelő

Dr. Horgos Gyula kohó- és gépipari miniszter hajdú-biharj képviselőkkel a szünetben

nyeit. A többletmunkát — ha egyelőre szerény keretek között is — anyagilag is elismerik. A miniszter megjegyezte, hogy a napközi otthonokban dolgozó nevelők havi jövedelme általában 300–350 forinttal magasabb, mint az iskolákban működő, hasonló korú és képzettségű pedagógusoké. További fizetésemelésről azonban csak akkor lehet szó, ha napirendre kerül az egész pedagógus-társadalom bérrendezése.

Belkereskedelmi Minisztérium és a Fővárosi Tanács. A háztartási gázkészülékeket az illetékesek importból kívánják biztosítani. Gondot okoz azonban, hogy a földgázra alkalmas készülékeket nehéz beszerezni.

Rameisl Ferencné Baranya megyei képviselő azzal a kérdéssel fordult a művelődésügyi miniszterhez: szerepel-e a Művelődésügyi Minisztérium közeli vagy távlati tervében a gyógy-pedagógiai nevelésre és ápolásra szoruló gyermekek jelenlegi súlyos elhelyezési problémájának megoldása.

Ilku Pál művelődésügyi miniszter válaszában elmondot-

Meg lehetne kétszerezni a terméseredményeket

Gondok a polgári Táncsics Tsz-ben

Kiuzsorázott, gyenge minőségű földet. Szikesek, vályog és öntéstalajok egyformán megtalálhatók ezen a négyezer holdon. A földek aranykorona értéke is mutatja — 6-7 aranykoronásak a polgári Táncsics Termelőszövetkezet földjei — nagyon nehéz ebben a szövetkezetben a gazdálkodásban előrelépni. Minden egyes lépésnél gondokba, bajokba, problémákba ütközik az ember.

Valamikor, nem is olyan régen, három-négy évvel ezelőtt jó híre volt a polgári Táncsics Termelőszövetkezetnek. Három év óta azonban alig lehet hírt is hallani róla. S a kevés hír, amely néha szarnykap, az sem valami biztató. Húsz forint volt a munkaegység értéke — halottak az elmúlt év tavaszán. Ez év januárjában pedig így szólt a krónika: huszonhat forintot osztottak ugyan munkaegységként, de 160 ezer forint a mérleghiány.

550 család gondjai

Pár esztendő alatt hogyan eshet vissza ilyen nagymértékben egy közös gazdaság, amikor a vezetők nagyrészt ugyanazok mint egyhárom évvel ezelőtt — tettük fel a kérdést, és kerestük rá a magyarázatot. S vajon mikor éri el újabb a szövetkezet azt a szintet, hogy 40 forintot tudjon osztani, hogy biztonságosak legyenek az alapjai?

Az elnök, Nagy Gábor szintén sokat gondolkodhatott már ezeken a dolgokon, mert most szinte pontokban foglalja adja a válaszokat.

— Nehéz három esztendő volt. 1961-ben befejeződött az átszervezés. A kis Táncsics szövetkezet taglétszáma, földterülete megokszorozódott.

Annak idején mindössze 150 családot számoltunk, most pedig már több mint 550 család gondjával kell törődnünk. Az új tagok sok földet hoztak be. Jó része bizony gyenge minőségű. Eppen csak, hogy megkarcolgatták a tetejét, s termeltek benne annyit, amennyit tudtak. Legálább 2000 hold olyan területünk van, amely két-három évtizede sem kapott trágyát.

— Képzelmek el — folytatja az elnök szavait Nyikon Gyula, a szövetkezet párttitkára, — hogy most annyi kukoricánk terem, mint az előző két esztendőben összesen sem termelt. S mégis az átlag 20 mázsa csövesen.

— Az első esztendő a felfejlődés után aszály volt. Tavaly úgyszintén. Ez évben pedig rendkívül kemény tél és a hideg koratavasz sújtott bennünket.

Mi tetéznék meg a jövedelmet?

Megreked a beszélgetés, mindenki töpreng. Van szorgalom is, akarás is a szövetkezetben, s van egy kis előrelépés is minden esztendőben. Csakhogy ezek a lépések nagyon aprók. Ez évben eltűnt ugyan a mérleghiány, mintegy két forinttal több is lesz a munkaegység értéke, mint az elmúlt esztendőben, de még mindig kevés... A közből szerzett 7-8 ezer forint átlagos jövedelem bizony nem sok.

— Mennyivel jobbnak reméltük pedig már ezt az évet — így az elnök. — Aztán... Az összes őszi árpat elvitte a fagy. A lucerna és vöröshere magfósa nem sikerült, ebből 150 ezer forint a kiesés. A napraforgó 1200 mázsa helyett csak 400 mázst termelt. Ezt bizony már nem tudjuk pótolni.

— A földnél kellene nagy változást elérni — mondja Nyikon Gyula. — A talajerő állapotát kellene megjavítani. Példákat sorolnak. Mondják: van egy nyolcvan holdas kukoricatáblájuk, amely ebben

az évben legalább 50-52 mázsa csöveskukoricát ad holdanként. Két és félszeresét annak, amennyi a szövetkezet átlagtermése lesz. Pedig a föld itt sem jobb mint máshol. Csak hogy 13 éve már neayüzemi módra művelik, jól megszántják, jó a talajerő állapota, s még 4-5 mázsa műtrágyát is tudnak biztosítani holdanként. Vagy ott van a cukorrépa. Az elmúlt évben istállótrágyát kapott, s 60-80 mázsaival több a termés mint amennyit más földeken termelni tudtak volna.

Több mint 2000 hold gyenge minőségű, rossz erőben levő talaj — ez nyomja a szövetkezetet. S ez az, amin — legalább is egyelőre — saját erőből segíteni nem is tudnak. Minden holdra legalább 150-200 mázsa istállótrágya kellene. Töménytelen mennyiség ez. Ahhoz, hogy a szövetkezet jelenlegi állatállománya ezt az istállótrágya mennyiségét biztosítani tudja, legalább húsz esztendőre lenne szükség. Mert évente jó, ha 100 hold földet tudnak trágyázni.

Fell kell emelni az állatállomány létszámát — mondnának sokan. Valóban ez lenne a legjobb megoldás. Csakhogy... Ilyen gyenge termés-eredmények mellett még a meglévő állatállomány takarmányozása is nagyon nagy gond. Mert most is, amikor viszonylag jó termés van kukoricából, mintegy 40 vagon abrakhiány lesz. Pillangós, sílő van elegendő. De abrak? Pedig abrak kell a 900 sertésnek is, amelyet meg akarnak hizlálni, s abrak kellene a 110 tehének is, ha több tejet akarnak fejni. Nem is szólva arról, hogy abrakra van szükség a többi szarvasmarháknak — összesen 350 szarvasmarha van a tsz-ben — és a baromfiaknak is. De miből? Az árpa kifogyott. Csak kukorica van, ebből sem elég. Az állatállomány emelésére tehát nincs meg a mód, mert nem terem elegendő takarmányt.

Milliók építkezések
Az elnök sorolja mi minden építettek az átszervezés óta. Milliókra rúgnak. Építettek 30 vagonos magtárt, 600-as juhóhólyt, 400 férőhelyes sertésszállást, 50-es fiáztatót, 220 férőhelyes hizlaldát, 200-as növendékistállót, 1000 férőhelyes baromfiólat, 50-es borjüvevet és két gépszint. Többre nem teltet sem saját erőből, sem hiteltől. Pedig több kellene épületből is. A 110 tehenet lényegében csak egy 50 férőhelyes istállóban tudják elhelyezni.

— Valami megoldást mégis csak kellene találni, hogy emelni tudják a hozamokat a földeken, bővebben termő földet tudják tenni azt a több mint 2000 hold szántót is.

— Megoldás lenne — vélekedik az elnök és a párttitkár is. Ha... A polgári sertés-hizlaldából vásárolni tudnánk trágyát és ki is tudnánk szállítani. Közép- vagy hosszútávú hitelt kapnánk. S akkor nem vinnék el mások a trágyát meg a Dunántúlra is. Inham itt hasznosítanánk. Mi is, meg a környék többi szövetkezte is, amelyek szintén hasonló körülmények között gazdálkodnak, az egykori káptalani birtokokon. Ez lenne talán a legjobb és leggyorsabb lehetősége a problémák megoldásának. Mert akkor ezeken a földeken szinte meg lehetne kétszerezni a termés-eredményeket. Nem lenne ritkaság a 20 mázsa búza, a 200 mázsa cukorrépa, a 40-50 mázsa csöves kukorica. S úgy gondoljuk, ennek a problémának a megoldásában segíteni is lehetne. S talán akkor nem is bizonytalankodva mendáknak a szövetkezet vezetői, mint ahogyan most teszik: két-három év múlva el tudnánk érni a régi Táncsics Tsz gazdálkodási szintjét. Akkor talán még előbbre is lépnének.

Rácz Béla

Jugoszláv írók Debrecenben

Október 26-án, szombaton délután Debrecenbe érkeztek Sinkó Ervin, a novisztáji egyetem magyar tanszékének professzora, író, valamint Georgi Stardelov macedon kritikus és esszéista, a Szovremenszt című lap szerkesztője. A Jugoszláv íróvendégek a Magyar Írók Szövetsége vendégeként tartózkodnak Magyarországon. Október 16-án érkeztek hazánkba, s a

hónap végéig maradnak itt. Debreceni tartózkodásuk során vasárnap délelőtt meglátogatták a kollégiumi könyvtárat, majd a Hortobágyra látogattak el. Délután találkoznak a debreceni írókkal, hétfőn délelőtt a Kossuth Lajos Tudományegyetemre látogatnak, ahol egyetemi tanárokkal találkoznak, majd hétfőn délután visszautaznak Budapestre.

Nem tartják meg a jobbkezes szabályt

Emelkedett a közlekedési balesetek száma Hajdú-Biharban

A közúti közlekedés fejlődésében ez az év igen sokat jelentett, hiszen 1963 első kilenc hónapjában több mint 2000 új gépjármű került forgalomba Hajdú-Biharban. Alaposan megnövekedett a közúti forgalom. A kerékpárokat, fogatolt járműveket, segédmotorokat, munkagépeket és villamosokat nem számítva a megye gépjárművei az elmúlt kilenc hónap alatt jóval több mint 70 millió kilométert tettek meg. Ezzel szemben az úthálózati viszonyok korszerűsítésének üteme ezt az arányt nem követte. A forgalom zavartalanabb menete érdekében a 4. számú főútvonal debreceni átkelési szakaszán építések hajtották végre, mellyel csökkentették a baleseti veszélyt.

Sajnálatos tény, hogy a megyében ez az első kilenc hónapjában 210 közúti baleset történt. (1962. első kilenc hónapjában 146.) A balesetek számának növekedése elsősorban a közlekedésben részt vevő járművezetők gondatlansága, figyelmen kívül hagyása miatt következett be. A balesetek folytán 259 személy szenvedett különböző sérüléseket, 18-an meghaltak. Ehhez hozzá kell még, hogy a 18 áldozatból öt gyermek volt. (Ezen túlmenően 20 gyermek szenvedett még közlekedési balesetet az elmúlt kilenc hónap alatt.)

A közlekedési rendőrség statisztikája nemcsak a baleseti számokat mutatja, hanem képet ad arról is, hogy mely területeken történnek

inkább a balesetek, s arról is, hogy milyen okokból, milyen fajta járművekkel (vagy éppen gyalogosan) közlekedőkkel következtek be a balesetek.

A legtöbb baleset lakott területen belül, tehát a városokban, községekben fordult elő, számszerűn 135, míg a lakott területeken kívül kevesebb baleset történt, kivéve a 4. sz. főútvonalat, ahol 21 baleset fordult elő.

KIÉ AZ ELSŐBSÉG?

A közlekedési balesetek elkerülése érdekében érdemes rámutatni azokra az okokra, melyek miatt megtörténtek súlyos balesetek. Első helyen szerepel az elsőbségi jog meg nem adása. Különösen az egyenrangú utak kereszteződésében nem tartják be a jobbkezes szabályt! Egyes járművezetők ilyen helyeken semmibe veszik a jobbkezes szabályt, mert a jobbkezes szabályt elhanyagolják. Különösen az elsőbségi jog hiányában, vagy éppen fogatolt járművel érkezők az útkereszteződésbe. Mindamellett, hogy az ilyen szabálytalanságok miatt igen sok figyelmeztetés hangzott el, több bírósági ítélet történt, mégis 32 baleset fordult elő az elsőbségi jog szabályának megsértése miatt. Az új KRESZ erre vonatkozó szabályai idegenkedésre talált a gépjárművezetői körében, s a tapasztalat az, hogy az egyenrangú útkereszteződésekben igen sokszor megállnak a jobbkezes szabályt megsértő járművek, félnek attól, hogy nem kapják meg az elhaladási

elsőbséget. Pedig a KRESZ előírja, hogy az elsőbségi jogot a jobbkezes szabályt megsértő jármű vezetőjére, s amennyiben nem tartják meg a szabálytalanságot követnek el, hanem igen könnyen baleseteket is idézhetnek elő.

A második helyen szerepelnek a gyalogosok balesetei. A gyalogosan közlekedők hibájából 30 baleset fordult elő januártól szeptember végéig. Főleg Debrecenben történtek ilyen balesetek, különösen pénteken, mert figyelmen kívül hagadták az úttesten, nem vigyáztak eléggé, nem voltak körültekintők. A gyermekek balesetei túlnyomó többsége is ebbe a kategóriába tartozik. 30-ból 14 balesetet gyermekek okoztak.

17 BALESET ITTASSÁG MIATT

Az ittas vezetés és gyors- vagy túlsúlyos vezetés miatt 17 baleset történt, ugyanennyi volt a gyorsított járművel történt balesetek száma. A gyorsított járművel történt balesetek mutatják — túlnyomórészt nem a megengedett sebesség túllépése volt általában a hiba, hanem a kellő figyelem, a fokozott óvatosság elmulasztása. Ritkán fordul elő közlekedési baleset műszaki hiba miatt. 1962 első kilenc hónapjában három ilyen eset volt, ebben

az évben jóval több, 16 baleset történt műszaki hibás járművekkel. Arra is érdemes felfigyelni, hogy a műszaki hibák főleg a mezőgazdasági územek járműveinél fordultak elő. A termelőmunkára hivatkozva egyes szövetkezetekben nem tartják meg a gépszempontokat, annak ellenére sem, hogy a gépállományokkal szerződést kötötték a havi szerviz megtartására.

MIKOR MERRE KELL ELŐZNI?

Igen sűrűn előforduló szabálytalanság az előzési szabályok megszegése. Ez főleg akkor fordul elő, amikor a lassan közlekedő járművek, kerékpárok, szekerek balra akarnak kanyarodni, s ilyen esetekben a gyorsabb járművek vezetői akkor is balról igyekeznek előzni, amikor azok balra kanyarodási szándékukat már jelezték. Szabálytalan előzés miatt 15 baleset fordult elő, különösen Kaba és Püspökladány közt. Főleg a tehergépkocsik vezetői előznek szabálytalanul, még a főútvonalon is.

Szabálytalan kanyarodás miatt nyolc, kiváltságos elmulasztása következtében hét, a követési távolság be nem tartása miatt hat esetben történt közúti baleset.

A 210 baleset közül magánosokkal, tehát gyalogosokkal, személyi tulajdonban levő motorkerékpárokkal és személygépkocsikkal 119 esetben fordult elő baleset, míg a termelőszövetkezetek, gépállományok és állami gazdaságok tulajdonában levő járművek közül 23-mal történt baleset, az ipari vállalatok gépjárművezetői 21 ízben, a 6. sz. AKÖV (a legtöbb járművet üzemeltet)

Van-e helye egyezségnek fegyelmi határozat hatályon kívül helyezése iránti perben?

H. D. berettyóújfalui és B. J. hajdúszászónai olvasónk írják: A vezetés előtt meglévő határozat, a bíróság igazgatása per során elismerte, hogy jogtalan a fegyelmi határozat, és hajdúszászónai vezetés kéri a bíróságtól, hogy az elismert határozatot kéri a bíróságtól, hogy a bíróság határozza meg a fegyelmi határozat hatályon kívül helyezését?

A fegyelmi határozat hatályon kívül helyezése iránt indított perben a bíróság abban a kérdésben dönt, hogy a dolgozó fegyelmi határozat alapján elkövetett cselekményt elkövetett-e, a cselekmény fegyelmi vétségnek minősül-e, és a kiszabott fegyelmi büntetés az elkövetett fegyelmi cselekmény súlyával arányban áll-e. A bíróság tehát tényekből indul ki. Tényeken nem lehet egyezkedni, éppen ezért a bíróság ezekre vonatkozó egyezségeit jóvá nem hagyhat.

A vállalat igazgatója azonban a per alapjául szolgáló fegyelmi határozatot a per idején is hatályon kívül helyezte. Ilyen esetben egyrészt a fegyelmi határozat hatályon kívül helyezése iránt indított per e részben tárgytalavá válik, másrészt azonban a fegyelmi határozatok az igazgató által történt hatályon kívül helyezésre vonatkozóan anyagi igény is keletkezik. Ebben a vonatkozásban — de csakis ebben — lehet szó a felek közötti megegyezésről. Az ilyen egyezséget a bíróság jóvá hagyhatja.

Országos matematikai tanulóverseny

A Bolyai János Matematikai Társulat rendezésében országos zsinaton szombaton nyolcvanötöt le a hagyományos Kőrösi Csoma József matematikai tanulóverseny, amelyet Budapestben, Szegeden, Debrecenben, Miskolcon, Veszprémben, Pécsen, Egerben, Győrben, Sopronban, Szolnokon, Nyíregyházán, Szombathelyen, Kecskeméten és Szekesfehérváron rendeztek meg több száz részvevővel.

A verseny eredményét decemberben hirdetik ki. (MTI)

Megpro...
ott a néz...
idő után...
szinüleg...
hangzik...
valakinek...
(Nem...
úgy írom...
ta. Ha...
az írás...
Nem t...
itt kell...
pontosan...
eszmé...
el, nem...
a cél...
nivalókat...
Ugy érez...
csinálni...
dolgozni...
álmaim...
amelyek...
voina, m...
lennék...
és keser...
Nem tu...
kor én...
Talán...
jött, ha...
kult ki...
haszalan...
pen sz...
Szakkör...
Azt mon...

„KI KEL...
mert a...
nak bev...
a vála...
hat az...
játzó...
aezi ny...
hogy m...
Mert h...
azzal...
tem a...
Pedig...
milyen...
jelent...
egy d...
együtt...
De te...
Ölete...
só munk...
mindenk...
Olyan...
a fej...
soknak...
javasol...
den. M...
de nem...
Például...
Megér...
Tal...
senki...
még...
szere...
mint...
törté...
ban...
az...
gerei...
az...
kal...
kelte...
„Kel...
vesed...
emel...
külj...
ról...
ágya...
édes...
élete...
lott...
szere...
lált...
Mi...
ez...
Ha...
recc...
mond...
ügy...
mond...
emb...
De...
kolá...
Be...
édes...
napo...
fiána...
híza...
hogy...
albe...
nyug...
son...
mi...
az...
laká...
utca...
meg...
emb...
bará...
tak...
ment...
besz...
val...
az...
nem...
ra...
vala...

BÚCSÚ ÉS VALLOMÁS

A népművelési káderek nagyarányú fluktuációjáról

Megpróbálom őszintén elmondani neked, miért hagytam ott a népművelést ilyen rövid idő után. Amit monok, valószínűleg túlságosan élesen hangzik majd, de kell ez is, valakinek el kell mondanom.

(Nem változtattam semmit, úgy írom le, ahogy elmondta. Ha őszinte volt, legyen az írás is az.)

Nem tudtam, mit vállaltok. Itt kell kezdenem. Egészen pontosan szólva csak a cél, az eszme lelkesített, az ragadott el, nem is igen vettem számba a cél eléréséhez szükséges tenivalókat. Hívtak, mentem. Úgy éreztem, tudok valamit csinálni, tudok segíteni, tudok dolgozni. Lelekesedtem. Olyan álmaim és terveim voltak, amelyek ha megvalósultak volna, most legalább elégedett lennék. De elégedetlen vagyok és keserű. Kiábrándult.

Nem tudom megmondani, mikor éreztem ezt legelőször. Talán nem is úgy hírtelen jött, hanem fokozatosan alakult ki bennem, hogy minden haszontalan, hogy tulajdonképpen szemlélőm voltam. Szalköröket akartam indítani. Azt mondták, lehet, de

„KI KELL GAZDÁLKODNI”,

mert a művelődési otthonoknak beveteli tervük van, mint a vállalatoknak. S mit csinálhat az igazgató? Szervez színjátszó meg táncsoportot, rendezi nyakra-főre a bálakat, hogy megszerezze a pénzt. Mert ha ez nincs, nincs semmi. Közben a járástól mindig azzal piszkáltak, hogy erőltetem a művelődési csoportokat. Pedig én magam is tudom, milyen embertelen munkát jelentett szervezni és legalább egy darab megtanulásra együtt tartani a színjátszókat. De tehettem mást?

Öletem voltam. Amikor az első munkatervet elkészítettem, mindenki a fejtét csóválta. Olyan „ez igen”-t jelentett ez a fejszóval. „Húzzatok!” — javasoltam, de maradt minden. Megvalósítottam-e? Nem, de nemcsak az erőmön múlt. Például egyes pénzügyeseken. Megérttem őket, őket is köti a

pénzügyi fegyelem. De a népművelést nem lehet fillerre kiszámítani, az élet itt új és új problémákat vet fel, amelyekre nem érünk rá az új költségvetési évből reagálni, azonnal kell. Csak mindent keresztülhúznak azzal, hogy nincs keret. Az álmaim rombadőltek.

Nem egyedül emiatt. Türelmetlenül és makacsul harcoltam minden közömbösség, minden tuncaság, minden szemlémi restség ellen. Többek között az ellen is, amit egyes termelőüzemek vezetőinél éreztem. Amikor elvekről volt szó, nagyon szépen tudták elmondani mennyire segítenek. De a gyakorlatban vagy idejük nem volt rá, vagy éppen akkor, amikor hozzájuk fordultam, fontosabb dolgot találtak a művelődés ügyében.

Untassalak saját problémáimmal? Nincs lakásom. Ígértek, nem adtak. A népművelő egy kicsit se ide, se oda nem tartozik. Nem pedagógus, nem is közvetlenül tanácsalkalmazott. Lóg valahol, szinte gazdátlanul. Igen, bánt és bosszant, hogy a művelődési otthon igazgatójának úgyszólván

NINCS TEKINTÉLYE.

Hivatkozom arra, hogy a pedagógusoknak milyen tekintélyük van? Ez ismeretes. A népművelőnek nincs. „Kulturálisokká” válnunk, olyan figurákba, amelyennek Góda Gábor ábrázolta a népművelő szatirikus regényében.

Lemaradtam. Mindent csináltam az alatt az egy esztendő alatt, jelentéseket, tervek készítetttem, szerveztem, gazdasági ügyeket intéztem, de arra nem maradt időm, hogy magammal, a saját művelődéssel törődjek. Pedig egyetlen esztendő alatt is mérhetetlenül sokat fejlődött a világ, de én ebből mit sem vettem észre.

Legalább azzal vigasztalhatnám magam, hogy megismerem a községet, az embereket! De nem így van. Idegen maradtam egy év múltán is. Idegen, mert mindig, egész esztendőben azonnali felada-

tokat, gyors, aktuális munkákat kellett megoldanom. Ide szabad — oda szabad, — ez voltam, ezért is éreztem fölöslegesnek a munkámat.

Lelekesedtem is feltámadt. A szabó nem szab ruhát, ha nem tanulta; csak az mer gyógyítani, aki orvosnak készült; csak az patkol lovat, aki megtanulta a mesterséget.

MIT TANULTAM ÉN

A népművelésből? Semmit. Amit közben akartam, nem sikerült, nem maradt rá időm. Meddig, meddig meddig lehet még a legnehezebb értelmiségi munkát, a hivatásos népművelést, szakképzés nélkül végezni? Meddig lehet még népművelő mindenki, aki másról nem felel meg, beleértve magamat is?

(Most szölok először közbe, ezt is csak úgy magamban. Mondanám, hogy megindult felsőfokon a népművelő-képzés. Aztán eszembe jut egy lány, aki elment egy városba művészeti előadónak egyetemi diplomával, és egy hónap múlva keresetlen megbánta. Hallgatók hát tovább, hiszen az egyetemi népművelőképzés a falusi népművelés kádereit még tíz esztendő múlva sem tudja megoldani.)

Azt mondtam, kiábrándultam. Nem tudom, érte-e? Szervekkel, pénzügyi és gazdasági szervekkel való, sokszor használatos vitára fordítottam energiám legnagyobb részét.

ENGEDTEM MAGAM SODORTATNI,

csináltam azokat a sablonos, jól bevált dolgokat, amit mások. Szándékaim elhallgattak, megapultak, nem akartak több napfényre törni. Megéreztem, hogy haszontalan.

(Ellent mondjak? Bizonygassam a népművelés hasznosságát? Soroljam az eredményeket, amelyeket elértünk? Hiszen azt ő is tudja. Vitatkozzam? A tények tények maradtak. Amit csináltunk, megmaradt, de amit nem tudtunk megcsinálni, keserűn égtem belől. Hadd égessen.

Hátha a lángok tisztábbra mossák az embert.)

Most itt tartok. Már nem mérlegetem, helyes volt-e vagy helytelen. Eljöttem, meguntam. Ha megvetsz érte, igazad van. Ha megértessz, akkor is igazad van. Ez ebben az egész dologban a rettenetes. Így is, úgy is igazad van. Csinalják mások. Akiknek több az energiájuk, jobban tudnak harcolni, erősebbek nálam. Most sok mindenkit vádoztam. Mégsem kell bizonygatnom, tudom, hogy elsősorban magam vagyok felelős. Vállalom ezt is. De nem akarok több terhet eltemetni.

(Keserű szavak ezek, nagyon súlyos szavak. Hiszem, hogy a bennük felvetett igazságok csak rész igazságok, a teljes igazság ennél sokkal szebb. Amit az utóbbi esztendőben a népművelés ért, azt az eredményt nem lehet kiégeti keserűséggel megsemmisíteni. Az eredmény marad, és büszkének kell lenni rá. Ha nehézségek közben születtek, annál inkább. És hiszem, hogy a népművelés

NEM SZÉLMALOMHARC, mint ahogy elhangzott, hiszem, hogy van értelme. De csak akkor, ha szenvedéllyel, őszinte buzgósággal csinálják. Mint ahogy csinálja ezt Enyed József, Okró István, Borsós László, Zima Jenő, Bács Jenő és annyi más népművelő a megyében, s mert hisz abban, amit csinál, nem is hagyja ott munkáját.

Ne keressék, ki ez az ember, kívül beszélgettem. Nevét szükségletlen említeni. De sorsáért a példa egyedisége ellenére aggodom és hiszem, hogy abban az ellentmondásban, amelyet feltárt előttem, van igazság is. Hiszen a püspökladányi járásban egy év alatt a teljes népművelési apparátus kicserélődött, elnökhelyettesről kezdve a kölcsönző könyvtárosig. Ez majdnem tíz ember. Egy év alatt. És ez legalábbis elgondolkodtató. S amikor a népművelés színvonaláról beszélünk, erre is figyelniünk kell.)

Bényei József

Tylles Béla: LEÁNYFEJ

NYELV ÉS MŰVELTSÉG

Nyújts feléje védő kart...

Kölcsy Himnuszának harmadik sorát a legjobban úgy értelmezik, mint a segítségért való felé nyújtott kart. Ha valakit ki akarunk segíteni, húzni valamilyen veszedelméből (mélységből, vízből, süppedős helyről), akkor valóban feléje nyújtjuk karunkat. Ha azonban valakit meg akarunk védeni ütéstől, rázuhanó tárgyától stb., akkor védőtárcsát nyújtjuk feléje karunkat. Kölcsy Himnuszában is ilyen értelemben találjuk a feléje határozót.

De miért használta Kölcsy a „feléje” jelentésben a feléje szót? A költemény majdnem másfél évszázada született, amikor még javában dúltak a nyelvújítási viták, és az irodalmi nyelv már erősen kialakulóban volt, de még számos párhuzamos alak is élt. Ma is még megengedi az irodalmi nyelv mind a föl mind a fel változatot. Nem is olyan régen még sokkal több ilyen kettős alak volt: mögött — megett, fölött — felett (ez ma is két tetszőleges változat), vödör — veder, zsömle — zemlye, sötét — setét, söpör — seper, csönget — csenget, csend — csönd stb. Az ő-zó alakok inkább a magyar nyelvterület nyugati és déli részén gyakoriak, az e-zók északon és keleten. Az irodalmi nyelv alapja közel van az északkeleti nyelvterület nyelvjárásaihoz, de az említett szópárokból az irodalmi nyelv egyre inkább az ő-zó alakokat

kezdi használni, talán a túlságosan gyakori e egyhangúságának csökkentésére.

Kölcsy szűkebb hazája Szatmár megyében volt, ahol ezek a szavak általában ma is inkább az e-s alakjukban használatosak, mint seper, setét, fel, csend, csenget, megett stb. A Himnusz keletkezése idejében Kölcsy nyelvérzékében és nyelvhasználatában a feléje szó még egyenértékű változata volt a föl éje alaknak, mint ma is még párhuzamosan használható az ugyanebből a töből származó fel — föl, felett — fölött. A felé — föle párhuzamosága valószínűleg a félreérthetőség miatt szűnt meg a XIX. század közepén. A felé nevető a fél „oldal” jelentésű szó származéka. E szó családjába tartozik az ajtóféla, a ház jobb felén egy díofla áll stb. A fél eredetileg annyit jelentett, hogy „oldalához”, később vette fel az „irányába, iránt” jelentést. A föl, fölött, fölé szócsalád a fő — fej származéka, és legelsőbb jelentése ilyesmire lehetett „a fején, a fejére”. (Nem ritka dolog a magyarban, hogy az irányt, helyzetet jelentő szavak testrészekből származnak: mellett, hátul.)

A Himnusz utolsó szakaszában (Nyújts feléje védő kart Tengerén kinjának) viszont valószínűbb a feléje mai jelentése.

K. B.

vezésnek ározoat helyezésén?

alul és B. J. önt írják: a... fegyelm... és előtt mezt... igazgatója... hogy jogalan... és hallandó... kptán. Az a... lven esetben... nek?

rozat hatá... é iránt indi... ag abban a... gy a dolgo... zat alapjául... yt elköve... y fegyelmi... e, és a ki... üntetés az... mi cselek... yban áll-e... yekből in... nem lehet... ezért a bi... kozo egyez... gyhat.

atója azon... szolgáló fe... a per ideo... il helyezhe... yrészt a fe... atályon ki... indított... yát veszi... a fegyelmi... zató által... vül helye... anyagi igé... nek. Ebben... de csakis... a felek kö... Az ilyen... jóváhagy...

matikai eny

Matemat... ndezésében... baton bo... gományos... matera... t, amelyet... en. Debrec... Veszprém... en. Győr... Szolnokon... mbathelyen... zekesfehér... neg több

nyét de... ki... (MTI)

ben okoz... esetet... ndóban —... baleset... debreceni... melyet a... l a berety... vet. Alta... uk, hogy... ben olyan... en fordult... esi baleset... a hely... dössze két... si baleset... ikába.

ZUGY TEK SE

ának nő... tő vala... temeltető... emélyautó... terékpárral... sok, vala... számára. A... i közül... telhárítási... különös... te a leg... ye baleseti... nevelő és... terüle... adminisz... tekinthé... ározatokat

rvek jobb... rző tevé... eppen a... vevő jár... gosok, te... ág figyel... tése, az... lasság és... nyezheti a... csökken...

özlekedés Kornél

Hála

Talán semmi és senki nem fejezte még ki úgy az anyai szeretet tartalmát, mint Lemminkainen története a Kalevalában. Léha fiát keresi az édesanyja, összegerebeljezi testrészeit az alvilágban, irokkal kenegeti, úgy keltegeti életre.

„Kelj föl immár fekvésből, Alvásodból emelkedj föl, Menekülj e rossz helyekről, Balszerencse ágya mellől.” És az édesanyjának sikerül életet helni a halott fiúba, az anyai szeretet legyőzi a halált.

Miért jutott mind ez eszembe? Hallottam egy debreceni diákról. Elmondom az esetet, úgy ahogy nekem elmondták. A fiatalember vidéki, de Debrecenben jár iskolába.

Bejött hozzá az édesanyja az elmúlt napok egyikén, behozta a pénzt, amire fiának szüksége van, hogy kifizethesse az albérteti szobát, hogy nyugodtan tanulhasson, ne legyen semmi gondja. Mentek az iskola felől a fiú lakására, amikor az utca másik oldalán megjelentek a fiatalember huligán-fióka barátai, és átkiabáltak neki. A diák átment, néhány percig beszélgetett barátival, aztán átkiabált az édesanyjának, nem is vigyázza arra, hátha meghallja valaki:

— Menj, tedd le a pénzt az asztalra, amit hoztál, aztán kimehetsz az állomásra, én elmegyek mozbiba.

Azzal megfordult és elment. Még csak nem intgetett, meg se csókolta az édesanyját, elment szórakozni. Gátlatlanul, gondolatlanul, meggyőződve arról, hogy helyes dolgot cselekszik.

Jól tudom, ez a példa rendkívül egyedi. És még így sem a fiataloktól akarok írni, nem őket akarom csejülni, akik közül a legtöbben éppen úgy elítélik ezt a diákot, mint én. Mutatja az is, hogy nekem is diákok mesélték el az esetet és elítélőleg.

Nem, ezzel a fiatalemberrel nem azért érdemes foglalkozni, hogy vele kapcsolatban az ifjújúság állítólag lazuló etikai arculatát elemezzük. Ezeket a szavakat ő mondta, beszéljünk hát róla, minden áltaiánosítás nélkül. Hiszen mindazért, amit mond, mindazért, amit cselekszik, ő a felelős; jut

elégé érett már ahhoz, hogy meghatározza cselekedetét, sőt irányítsa gondolatait is.

Milyen lehet ennek az embernek a viszonya általában a szüleivel, az édesanyjához? Valószínűleg tartom, hogy egyáltalán figyelembe se veszi mindazt, amit az anyja neki mond, „unalmas dumának” tartja, és azt hiszi, hogy az anyja nagyon maradi, magáról pedig azt, hogy igazán modern fiatal, aki egyszerűen semmibe veszi az „öregék” tanácsait. Így hiszi ő, egészen biztos, mert ebből az egyetlen esetből is erre következtethetünk.

S mindehhez még hozzátartozik, hogy ez a fiatalember természetesen tartja, hogy az anyja el látja pénzzel, fizeti számára az albérteti szobát, a menzát, zsebpénzt ad, veszi rá a ruhát. Természetesen tartja, és úgy véli, hogy ez igazán anyai kötelesség. És közben egyetlen pillanatra sem jut eszébe, hogy

ki az állomásra. Szerinte az ilyesmi, csok, szeretet, hála, elavult, korszerűtlen fogalmak, számára csak papol mindenki, aki ezekről beszél.

Pedig a szeretet és a hála soha nem válik elavulttá és korszerűtlenné. Ennek mindig lesz tartalma, és mindig lesznek embereket, akik hinni fognak benne. Nem azért, mert így írja elő a szokás, hogy a szülők iránt halásznak kell lenni, hanem azért, mert kialakult bennük a belső emberi parancs, nem is tudnának mások lenni.

De ez a fiatalember nem ismeri azt a fogalmat, hogy hála. És nem ismeri az anyai szeretet végtelenségét, mert nem veszi észre, mi történik saját életében. Pedig tulajdonképpen alig kellene valamit csinálni.

Mit is jelent a hála a szülők iránt? Örök lekötöttség? Nem, apró kedvességekben megnyilvánuló szeretetet. Ugysem lehet soha az édesanyját és az édesapát felülmúlni szeretetben. Az ő szeretetük mindig erősebb, mindig tartalmasabb. De ezt a szeretetet ha nem is felülmúlni, de legalább viszonzni kell. Viszonzni kellene annak a fiatalembernek is, aki úgy vélte, fontosabb és helyesebb, ha mozbiba megy el, mintha az édesanyját kíséri

(II)

Makoldi Sándor: GONDOLKODÓ

Az ember jóra születik

IVO ANDRIC NOBEL-DÍJAS ÍRÓ VÁLOGATOTT MŰVEIRŐL

1.

Sajnos, voltak és vannak történelmi korszakok, amelyek idején meghamisították és eltorzult az ember igaz arca. Ugy tetszik, csupa aljas és durva vonásból áll. Ilyenkor, ha nem is jogosan, de nem is minden ok nélkül, lábrakap és elterjed a kételkedés, a kiábrándulás, a tagadás. Azokra pedig, akik nem veszítették el és nem akarják elveszteni a hitüket, rendkívül nehéz feladat hárul. Be kell bizonyítaniuk, hogy az ember valójában nem az, nemcsak az, aminek ott és akkor látszik; az esetleges és káros felszín alatt szilárd és egészséges alapokra kell lenniük.

Ivo Andric azok közé tartozik, akik vállalták és teljesítették ezt a feladatot. Művezi pályáját egy időben kezdte és összekapcsolta hazájának, Jugoszláviának újjászületésével. Attól fogva mint a nemzeti mozgalom harcosa, mint író, később mint magasrangú politikus, belülről látta és átélte az európai történelem eseményeit.

Volt mit látnia. Az első világháborút, a forradalmakat, az ellenforradalmi megtorlást és a fellángoló nacionalizmust, a politikai zsarolásokat, cselzővesztéseket és árulásokat, az olasz és a német fasizmus gyors előretörését, Európa elbertelenedését és elvadulását, a kis országokkal, köztük Jugoszláviával üzött otromba és kíméletlen játékokat, a fajüldözést és a tömegmészárlást, a második világháborút, brutális céljával és eszközeivel, láthatta és látta, miként uralkodott el a civilizált világon az öldöklés, a pusztítás, az ember lealacsonyításának szelleme.

Ennek hatására érett műveinek középpontjába az a probléma került, hogy meddig, milyen mértékben igazhatja le az embert a vadság, az aljasság és az ördöglet, hogy mire született hát az ember.

2.

Sokkal komolyabb, gyökerig hatoló kérdések ezek, semmint elhamarkodott, korlátozott érvényességű válaszokat lehetne megkockáztatni rájuk. Ezért Andric széles alapvetéssel fogott munkához. A történelemhez fordult helyzetekért, alakokért, tanulságokért. Ugyanakkor az a vágy és elképzelés is vezette, hogy — minden igazi művész népének szolgálója és tanítója — szülők hazájának, Boszniának, történelmi sorsfordulóit is

megöröklitse. Azt az utóbbi három-négy évszázadot, amelyben a függetlenségi eszmék, a nemzeti kapcsolatok, valamint a kis nép és a világpolitika problémái mintegy összesűrűsödtek. Tehát nem egyszerű krónikát írt, hanem emberi viszonyokat, helyzeteket, morális összefüggéseket, történelmi körülmények közzepette.

Miközben pedig így életre kelti és megörökíti hazája eszébe legjellegzetesebb, legfontosabb korszakait, típusait, megpróbáltatásait és küzdelmeit, egyáltalán alaposan indokolt válaszokat ad a magafeltette kérdésekre. Külön műben ábrázolja a zsarnokság, az erőszak és a rombolás természetét. Mélyre hatolva és szellemesen bizonyítja, hogy minden veszélyessége ellenére, a zsarnokság önmagát veszejti el, hogy történelmileg gyökértelen és tartóhatatlan, mert az embertől idegen jelenség, s végül az általa kiváltott és felfokozott rossz csapdájába hull. Ugyanígy, önálló nagy mű elemzi a nemzetek, népek, fajok egymáshoz való, roppant bonyolult viszonyát is, az osztályellentétteket, a gazdasági és politikai érdekek ütközésével, a vallási különbségekkel egyetemben. Andric hatalmas művészi kifejezőerővel ábrázolja az összecsapásokat, a dühöket, a leszámolásokat, a verboszszukat, a nyers és elkerülhetetlen tragédiákat. De nem éri be ennyivel. Remekbe sikerült, költői sugárzású képekben mutatja meg, hogy ember embernek testvére, barátja, támogatója és társa lehet, ha nem áll közük, ha nem készíti föl az egyik megtagadására az öket valami sötét és kegyetlen hatalom.

Talán a világirodalomban is páratlanul érti és érteti meg Andric azt, hogy mit jelent ellenségnek lenni. Apa és gyermek, testvér és testvér, barát és barát, egymást tisztelőik és egymásra távolról sem haragvók közé dobó csóvát, s azután felmutatja, miként viselkednek. Az ellenségességnek — a haragtól a gyilkolásig — mindig két oldala tárul fel itt. Az a kín, amelyet a legyőzött, a megbántott érez, és az a mind jobban roncsoló állapot, amelybe a győztes, a sértő kerül. Az ellenségek, akiket Andric állít szembe egymással, valójában önmaguk ellenségei. Az ördöglet, aljasság és kegyetlenség megtestesítőin láthatóan és letörőhetetlenül ott van a céltalanság, a magárahagyottság, az üresség, a megvetettség, a meddőség, az ember körein kívülre kerültég sötét fölta, bélyege is. Ha

nem tudják, ha nem akarják tudni, ha más hisznek, akkor is elsősorban önmaguk ellen lépnek fel, önmagukat fosztják meg az ember rangjától, méltóságától és lehetőségeitől. Egyéniségük mélyén őket is a boldogság, a teljesülés vágya hajtja, mégis örök kielégtelenségre kényszerülnek, mert nem jó és nem, tiszta eszközöket használnak. Ezek az örüitek, gyilkosok, zsarnokok, fősvények, cselzővökök és képmutatók valamennyien boldogtalanok és szerencsétlenek is. S valamennyien állandó és titkolt gyötrelmek középpete örlődnek, pusztulnak.

Tudny módon az író kiterjeszti tudását és megértését mindenre, ami emberi. De nem mindent összemosva, megbocsátva, és nem etikai mérlegelés és megítélés nélkül teszi ezt. Elesen elválasztja a jó és rossz, pusztán az okolás, a magyarázat és az ábrázolás terén főrekszik teljességre és pontosságára, bármit ábrázoljon is. És éppen ezzel a teljességgel és pontossággal, az okok, a körülmények és a jelkifejezőmennyek bemutatásával mondja ki végső tanulságait és feleletét. Hogy az ember boldogságára és jóra született, s hogy ennek valóra válni látszik a kell számolni mindazzal, ami gát és akadály.

3.

Amennyire vesztést okozott az, hogy sokáig nem juthattunk hozzá Andric műveihöz, annyira örvendetes tény, hogy most kézbe vehetjük zseniális és megragadó alkotásait. Bizonyos, hogy a Novi Sad-i Fórum Könyvtárából, amely a négy kötetet gondozta, számottevő kultúrmissziót teljesített.

Ennek kapcsán felvetődik még egy gondolat. Nevezetesen az, hogy fokozott figyelmet kellene szentelni a külföldi magyar nyelvű könyvtári munkájának, s rendszeresebben és bőségesebben kellene átvinni és terjeszteni az ott megjelent és arra méltó műveket. Nemcsak azért, mert így szélesedne a magyar könyvtárak horizontja, hanem azért is, mert ez kötelesség. Eppen Andric példázata és jele, mit vesztünk, ha kihagyjuk ezeket a kiadványokat a terjesztésből, a megismeretéből vagy ha késve és szűkreblűen tesszük ezt. A szellem és a nyelv jogán és révén, tekintünk hozzáink tartozóló ügynek a külföldi — főleg szocialista országokban működő — magyar nyelvű könyvtárak ügyét. Mi is gazdagodunk és emelkedünk vele.

Székelynhidű Ágoston

JACK LONDON:

41.

Más foglalkozás után néztek, majd újból visszatértek, újból munkába fogtak, folytonosan előttük csillogott a nagy nyereség, azután pedig újból visszavonult a reménység a hegybe, míg végül évekig tartó reménység után az emberek abbahagyták a dolgot, és eltűntek a vidékről. A legnagyobb valószínűség szerint — gondolta Napsugár — most már valamennyien halottak. Megfordult nyergében, és keresztlénczét a canonon, a tárnasötét bejárata.

Mint az előző napon; csupa szorokozásból, talalomra kötötte az ökröcsapat, és nehezen tört magának utat a csúcs felé. Amint kiért egy szakértra, amely fölfele vezetett, több mérföldön keresztül kötötte ezt, míg végre egy kis, hegytől körmeryett völgybe ért, ahol mintegy fél tucat majoros gazdálkodott a meredek hegyoldal szőlőskertjében.

Azon túl az út még meredekebbé vált. Sűrű szederindák borították a hegyoldalt, de a canonok vizereiben óriási feynyófak, vadzab és virágok nőttek.

Melőlőráv később közvetle-

nül a hegyesük közelében egy tisztásra érkezett. Itt-ott szabálytalan táblákban, amint a hegy meredeksége és a föld jóssága megengedte, szőlővenyigék nőttek. Napsugár látta, hogy ez a szőlőtermelés kemény munka volt, és hogy a vad természet a hódításnak új jeleit mutatta, új szederindákat, amelyek a tisztást újból benőttek. Látozt szőlőskertfoltokat, ahol a venyigék metszellenek, fűtől benőttek és elhagyottak voltak, és ahol a szögösdrótbl készült kerítések használatul igryeketek megtartani épségüket. Itt egy kis majornál, amelyet nagy melléképületek környeztek, az út végét ért, és ezentúl a szederindák teljesen elzárták a járást.

Egy öregasszonyt talált, aki a trágadombon, amelyet kerítéssel zárt körül, a trágyát szórta villával.

— Halló, anyóka — üdvözölte: — hát féltak nincsenek itt, akik ezt a munkát elvégzőnek helyettes?

Az öregasszony vasvillájára támaszkodott, belegyúrta ruhádeszét szoknyájába, és vidáman nézett rá. Láta, hogy kifogdrott, szélből kifúj kitel valóságos férfizekek vol-

tak, keménybőrűek és bütykösek, és hogy harisnyátlan lábba nehéz férficipőbe voltak bújtatva.

— Furcsa egy ember vagy — felelte —, és ugyan honnan jössz ezen a nehéz úton fölfele? Nem volna-e kedved megállni, leszállni a lőről és egy pohár bort inni?

Nehézkesen, de nagyokat lépve, mint egy férfimunkás, a legnagyobb épületbe vezette Napsugárt, ahol az egy kis kéziprét látott és mindenféle egyéb szerszámot, amely kis csínyben való borkészítéshez szükséges. Az út sokkal nagyobb és rosszabb volt, sem hogy érdemes lett volna a szőlőt leszállítani a völgyben levő présekhez — magyarázta az anyóka —, és így kénytelenek voltak ok maguk elvégezni a munkát. Az „ök” amint értesült, az anyóka és leánya voltak, az utóbbi egy körülbelül negyvenéves övgye. Az előt könnyebben ment dolguk, mielőtt unokájuk, aki a Filippineken lakó vademberek ellen ment harcolni, meghalt. Ott esett el valami ütközetben.

Napsugár egy teli pohár kifogdrott ivott, beszélgett néhány percig, azután egy

Boda István versei:

ZÜG A SZÉL

Engem nem tanítottál soha másra, csak arra, a mi bennem s teneked igaz volt s szép volt. Legjobban te tudtad egyenesre igazítani a rendeket.

A mozdulatot soha nem feledem már, egy marék harmatban állott lucerna illat pergett a szemünkre, nagy messze csendesen villámlott.

A szótlanosság mindig a legerősebb törvény, hogy apa és fia ráfájjon a kimondatlan érvek igaz és tiszta harmóniáira.

Tanítottál kanálni, kaszálni, nem a szavad, a példád volt a mester, hajladoztál, lépkedted előttem azzal a fegyvedemre vált testtel,

mely az alkotások szívós ritmusát mintázza, bordáid hegye kilátszott, a szegénység anatómiáját magyarázva, hogy én megérintem majd a világot.

Hajnalok, alkonyok, reggeli szalonnasütések hétköznapi oltárát őrzöm tevéled. Tudtad, hogy nem hagysz rám öröklésmást, csak a munkát, s mégis milyen gazdag a lélek,

most, most tudom már, mikor az őszi gyümölcsök arany tokját tépdési a szél, hogy nincs maradandóbb s igazabb sincsen az emlék oldaldeszakás gazdag terméséinél.

Dőlhet rám tél, fagy, semmisse hullt ki tépett átalvetőmből amit odaraktam, állok csendesen tallóim fölött, verejtek az arcom, s züg a szél iankadatlan.

SZELÍD HARC

Békességet virágozott ismét köröttem az akácok út. Nem segít a tükörszem sem már, az ember háborúba jut.

Fergeteges ütközeteknek szakad arcomra a pora. Az árokpárti meredélyen a fegyver-fényű ibolya

villgoztatja kékjét, mögötte pánceiba verten egy bogár lapul, s a szándék ott sötétlik szemében, ágak kékje száll.

Látszatra milyen szelíd, csendes itt ez az örök harcmező, s magát védni a sündiszóna is lándzsa mered, mint puskacső.

Pipacsok vérben áznak, s szinte bódít az illat, az időll. És árnyék csapódik a tájra, az égen egy pacsirta sir.

Szándék meg szokás ember módra, csak itt az őszön egyre más, felesleges az ultimátum, ha nem bántják, nem vág a sás,

s aki támad is, nincs mögötte stratégia meg taktika, és aki meghal, nem vitatja, életért kell meghalnia.

Szelíd harc ez, s ha van is árnya, legalább nincs benne mocskok. Dudva fejüket mind lehajítják a szájas inkvizitorok.

MA IS ÍGY LÁTOM

Ma is így látom: forrásban a bor, a tornácon áll három hordó telve. Beszél és habzik, jön az alkonyat, hogy aranyát a rocskájába merje. Bizony a fak már nehéz águkat az öszebe mártják, újjak csupa vér, és hallgatagon elballag a táj, festménye szempillantamon el se fér.

A porra rajzolt lépések nyomát felkapja a szél s hosszan lengeti, és látszanak a jegenyék felett a valóság súlyos fémjelei, a tömör ég, mint fényes panteon a tárgyak nehéz szobrai bezárja, hogy ezzel váltsa belépőt, ha kell az emberiség roppant tárlatára.

Pedig ezek a mindennapindul is mindennapibb műrecek itt. Ki gondolná, hogy újjak csupa roncs este, mikor a tehenet fejik, s van úgy, hogy elaluznak, míg a 'iz öntudatlanul dolgozik tovább, a tehen meleg oldalán felejtve a homlok széles vesszímű nyomát.

Ma is így látom: hordóban a bor pezseg és beszél, ősi alkonyat vési a szaruhártyáimra már örök modelljeim, az arcokat, köből meg fényből önmagam nehéz mását mintázom, s azt is úgy teszem, hogy félredobva minden ráfogást legalább a kép hűséges legyen.

EMLEKEIMBEN NINCS BOCSÁNAT

Fejkendőbe bújnak a lányok emlékeimben. Advent este, csik a kód. Az égi dunnát az Isten reánk terítette.

S nincs menekvés, az őszi sárban tüdőbaj menetet. A házak csendjükbé rognak, sir a szupp, és másnap hajnalban is beáznak.

Ölakba búvik a szegénység, és szegyeilli magát a lélek, s vicсорog, mint csapdába ejtett farkas, hogy hol lel menedéket.

Emlékeimben nincs bocsánat, és semmit se oldozok már fel, szememben didereg a múltam, akár egy megfagyott márdarfej.

— Mennyid van ebből a rizingből?

— Az öregasszony végigjártatta szemét a hordókon, és számolt:

— Nem sokkal kevesebb 800 gallonnál.

Gondolkozott Napsugár, hogy mit tehett mindzevl, és számígtatta, hogy kinek adhatná tovább.

— Ugyan mit csinálnál, ha gallonjával egy dollárt kért né tőled valaki? — kérdezte.

— Azt hiszem, menten szörnyet halnék.

— Nem, komolyan beszélék.

— Hát akkor műfogakat csinálnátékné, beszindelyzetném a házat, és vernék egy új kocsiit. Ez az út megeszi a kocsikat.

— Hát aztán?

— Vennék magamnak egy koporsót.

— Hát anyóka, vedd úgy, hogy minden a tied, a koporsó és a többi.

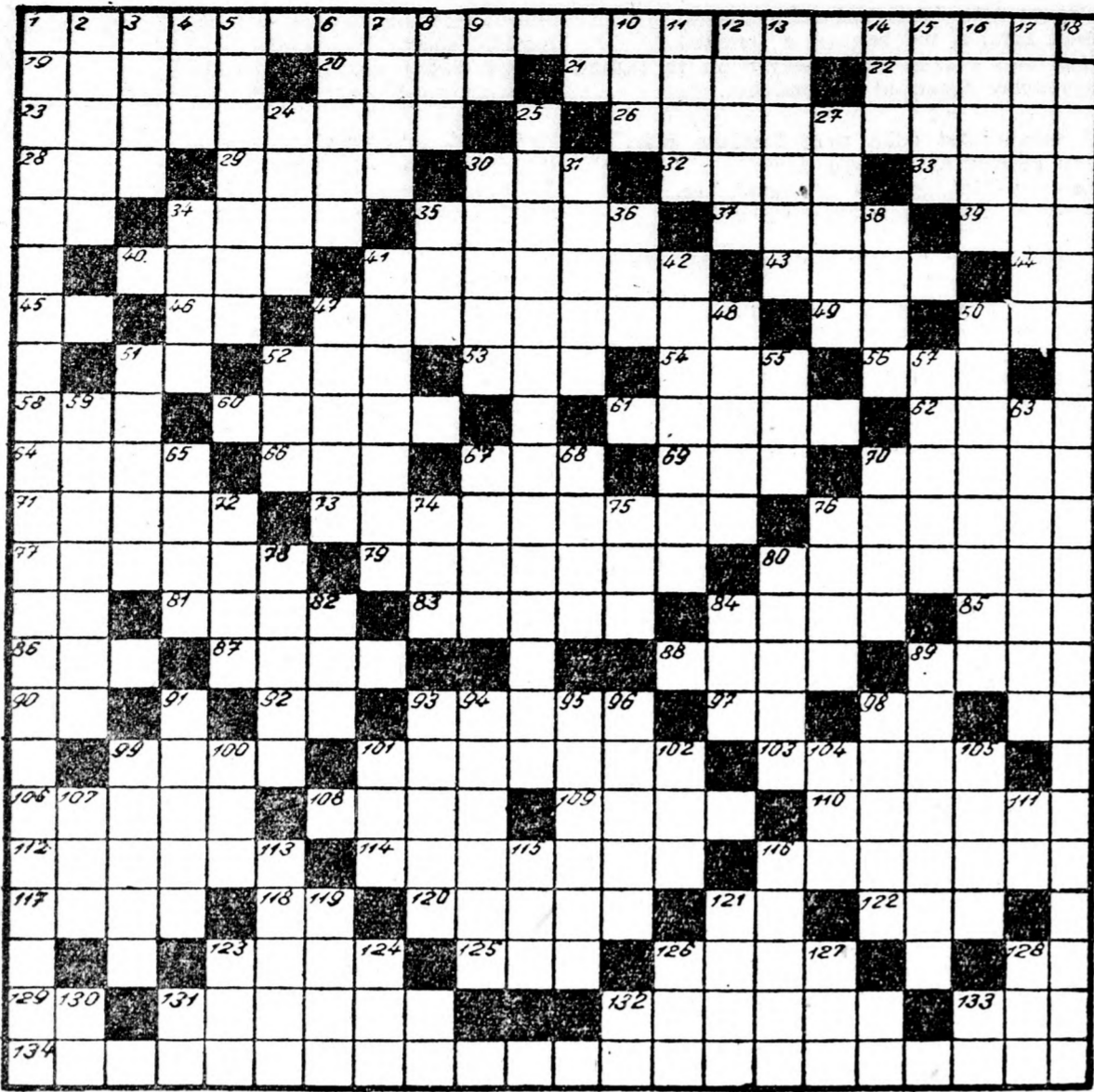
— Az öregasszony hitetlenül nézett rá.

— Komolyan mondom. Itt van ötven dollár előlegül, nyugtára semmi szükség, csak a gazdagoknak kell a nagy vigyázat, mert az ő eszkükamint tudod, fenemőd kurta. Itt van a cimem. A vasútig le kell, hogy szállítsd. És most mutasd meg az innen kivetető utat. A csúcsra szeretnék följutni.

(Folytatjuk)

KERESZTREJTVEŒY

Százhuszonöt éve született Bizet

VIZSZINTES

Kétfelcsök betűrendben: EJ, LE, TS. — 1. Bizet két operája. 19. Disztermet. 20. Hangfelőes és közveitő. 21. Egyházi ünnep. 22. Német nevelő és prepozíció. (Két szó). 23. Pótdaul a királyok. 26. Hazatalan. 28. „Nepszerű” vállalat. 29. Pl.: éven. 30. Elavult címezőirodés. 32. Iránymutató szó. 33. Bevezet női név. 34. Dal. 35. Amit elvezettem. 37. Időjelző szócska. 39. Iszkő. 40. Kutyafajta. 41. Minisztertanács. 43. Le nyelte. 44. TA. 45. Rangjelző. 46. Személyes névmas tányvesztben. 47. Egy elnémetesedett szláv néptörzs tagja. (A középső kockákba kétjegyű betű kerül.) 49. Fordított személyes névmas. 50. Tagadósó. 51. Személyes névmas. 52. Európai nép. 53. RTK. 54. Szél. 56. Rendben van. 58. Itt ül a vadász. 60. Szín. 61. Ruhadarab. 62. Az arc színe. 64. Két más-salhangzó kiejtve. 66. Üresfejű. 67. AKA. 69. Testrés. 70. Előrendű. 71. Tisztség az USA-ban (fő). 73. Változnak. 76. Letűnt társadalmi réteget utánoz. 77. Jókör. 79. Via! (pl. Via Appia). 80. Fogod-e a teher másik végét? 81. Allati lakás. k. 83. Egyházi méltóság. 84. Mezőgazdasági nemzetközi szövetség. 85. Képzőművészet. 86. Népi kifejezés: ... bota. 87. Kész az ebéd. 88. Fekély. 89. Pl. lepke rakja. 90. Tiltósó. 92. Rangjelző. 93. Zenei névelő. 97. Latin. é. 98. Zenei hang. 99. Igavonó. 101. Ertekes portéka. (A középső kockákba kétjegyű betű kerül.) 103. Pimom ital. 106. Idéz. 108. Rendet vág. 109. Téli veszt. 110. Kéllémetlenkedne. 112. A láb egyszerű mozdulata, névelővel. 114. Ajándék. 116. Megbocsátás. 117. Spanyol filmszár vezetőkéne. 118. Időgyász. 120. Haját vágó. Ke-verve. 121. Német é. 122. Nagyon régi. 123. Amit meg kell tenni a futóknak névelővel. 125. A más-sik. 126. Stílus. 128. Azonos más-salhangzók. 129. Tova. 131. Több, mint szeretet. 132. Rilke egyik neve. 133. Erre jászok a futball. 134. Idéz a Carmen egyik áriájából. (Utolsó betű főesleges).

FÜGGŐLEGES

Kétfelcsök betűrendben: RI, TN, YU. 1. Francia író és egyik drámájának címe, valamint Bizet kiserőzetének írt, valamint a zeneszerző egyik operája. 2. Híres keresztnev. 3. Forma. 4. Porlad-kissé röviden. 5. Egy szovjet futónót. 6. Fás terület. 7. Szó a Halotti Beszéd. 8. Téli halá-szók vágják a jégen. Ke-verve. 9. Fordított kötőszó. 10. Eszaki pénz. 11. Nagyon megnyújtott erősítő szócska. 12. Város a Kaukázus mellett. 13. Egy belga városba való. 14. ADE. 15. Európai nép. 16. Az első betű híján New-York-i városrés. fonetikus. 17. A sze-relmes kérdése. 18. Európai fo-lyó. németül. 25. Naturalisztikus zenei irányzat. Bizet volt egyik siteres képviselője. 27. Az isteni színjáték szerzője. 30. Utörök öröme. 31. Makkos. 34. Izzók. 35. Mint a 69. vizszintes. 36. Állat-hang. 38. Férfinev. 41. A harang-ilyen. 42. Pl. Balatont. Bal-kált. 43. 47. Szegényember. 48. Kerek edények. 50. A zene egyik faj-tája. 51. Az ósektől örökölt ener-gia. 52. Borpenész. 55. Fordított nyelvtani fogalom. 57. Gyógy-szer. 59. Származása. 63. Szécsen. 65. A ... i bölény. Wesselynyi Miklós hívták így. 67. Szándéto-zik. 69. Tehát németül fonetiku-san. 70. Délszláv férfinév. Ke-verve. 72. Egy része. 74. Levél ke-verve. 75. Csak németül. 76. Du-nántúli folyó ke-verve. 78. Szécsen-nyi Zsigmond könyve. 80. Magá-nos. 82. Főzélék. 84. Török méltóság. 89. Ajtónálója (ék. hiány). 91. Nyeregrész névelővel. 93. A tizenhárom vértantó jeltö-ve. 94. Hadfi. 95. Jól gazdálkodott vele. jó... volt. 96. Nemes. 98. Nyáron az ég ilyen sokszor. 99. Hosszú ide. 100. Kivég. 101. Erteke. 102. Nem így. 104. Csuk. 105. Bevezet férfinév. 107. Uryan-az nében. 111. Biztató szócska. 113. Lassan halog. 115. Üzemro-vídtés. 116. Orosz női név. 118. Hibázatás-e? 121. Alkoholt. 123. A munka. 124. Nem seif. 126. S6. Idegen nyelven. 127. Az egyik Tolsztoj keresztneve. 128.

Függ. 130. Folyadék. 131. Igevég. 132. Rag. 133. Állathang. Beküldendő a vizszintes 1, 134, függőleges 1, 13 és 25. A Napló szeptember 29-i szá-mában megjelent keresztrejtvény helyes megjelölése: (vizsz. 1.) Vi-láslódalom. (vizsz. 73) Szabad-ság. (vizsz. 114) Carlyle. (vizsz. 134.) A marxizmus mégis át-hajta (függ. 1.) Amit a királyné nyaklánc. (függ. 18.) A Pendrag-on legenda, mint a (függ. 25.) Conquistadorok. (függ. 98.) Du-mas. Egy-egy könyvet nyertek: La-katos Géza Debrecen. Péterfia u. 1-7; Dr. Lente Mártonné nevelő Hajdúnánás. III. sz. ált. isk.; Pó-ka Átilla Debrecen. Dobozi bér-láz C. 10; Rezes Gábor Debrecen. Marx Károly utca 23; Szamosfal-uy Andrásné Artánd. Vidékieknek postán küldjük el.

ÖRVENTESEN GYÓGYUL MACMILLAN

— Még szerencse, hogy lemondtam a miniszterelnökség-ről, másképp lebuknék magácskával, mint a Profumo!

Olvasom az újságban, hogy Ju-goszláviában egy 200 méteres adó-tornyot építenek. 130 nap alatt. Képzelték el, ha ezt a tornyot Deb-recenben építenék a Csapó utcán, ahol egy 20 méteres épületen már 600 napja tart az emelet ráépítés!

Építési szakemberekkel az építőipar minőségi munkájá-ról beszélgettünk. Az egyik mérnök azzal dicsekedett: a minisztérium egyik vezető embere azt mondta, hogy Deb-recen országosan vezet a mi-nőségben. Képzelték el, milyen lehet a helyzet másutt!

Debrecen totózi nem tudják, hogy mennyit nyertek. Ugyanis a 42. hét 9 találatos szelvényének nyere-ménye mindenütt másként szere-pelt. Az újságok 78,75 forintot ír-tak. A sportfogadás szerint: 96,75 for-int a nyereség. A totóirodák pe-dig 100 forintot saccolnak. Ugy lát-szik: ahány ház, annyi szokás.

Vannak még jörelkü felnöt-tek. Az elmúlt napokban Deb-recenben a Vig moziban nem engedtek be egy fiút, mert nem múlt el 18 éves. Azonnal közrefogták a felnöttek: kis-fiam majd mi segítünk neked, add ide a jegyet.

A pénztárban ki volt írva: „Minden jegy elkelt.”

A Honfoglalás című háromrészes tv-film azzal kezdődik, hogy idő-járásjelentést olvasnak fel a buda-pesti rádióban. 1944 őszén! Holott a második világháború egész ideje alatt hadászati okokra hívat-kozva — sohasem közölt sem a rádió, sem az újság időjárásjelen-tést. De hamar felejtnek egyesek!

— Kész ráfizetés egy-egy budapesti kiküldetés — pa-naszodik a család feje ven-dégeinek. — Ott még a leve-gő is pénzbe kerül.

A gyerekek figyel. Goldolko-zik. Majd megkérdezi:

— És mond, apu, hogyan mérlik meg, ki mennyi leve-gőt fogyaszt?

Véleményem szerint — minden ellentétes híreszteléssel szemben — a legesetebbebb munkája a női kalap-tervezőknek van. Nem kell új formákra törni a fejüket. Bár-milyen formájú legyen is a női ka-lap — méhkapár, fecskeszék, mozsár, kesztyű, torony, henger, kup, gömb, hasáb tányér, össze-nyomott cilind, stb., stb. — min-dregen létező formák, s a nők mind a fejükre rakják. Mert a nők csak egy formájú kalapot nem tennének a fejükre a világ minden kincséért sem. Olvart, amilyen — a barátnő-jüknek van.

Ketten beszélgetnek: — Most már a mi környé-künkön is bevezetik a gázt, aszfaltutat kapunk...

— Ahogy maga téved! — ??? — A sorrendben téved. Előbb megkapják az aszfalt-

Rövid megjegyzések

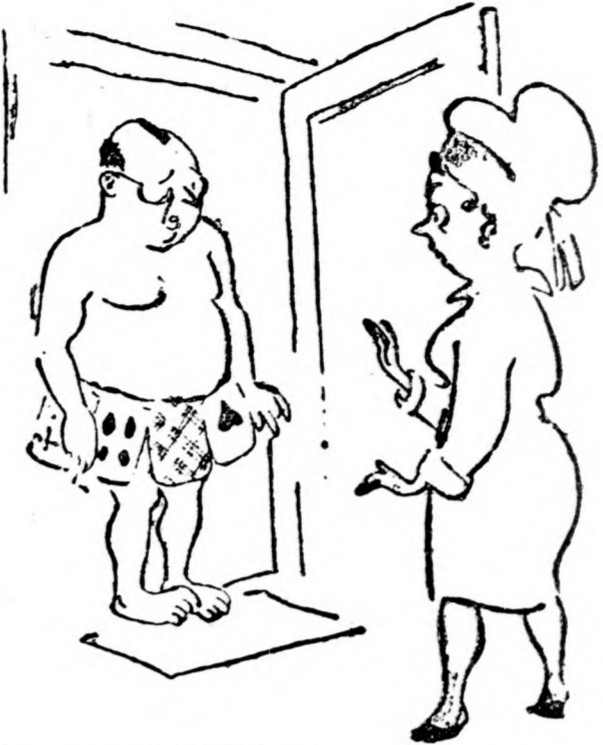
utát. Aztán azt felbontják, hogy megkaphassák a gázt.

Nézem a tv-híradót. A tisztasz-derkények szüreti mulatságát mu-tatja ... S a felvonulás után haj-nalig táncolt, vigadott a falu né-pe. — közli a riportert, majd a képernyőn a nagy vígadalomban feltűnik egy 3-4 éves ásitózo kis-gyerek képe — minden kommentár nélkül. Már az is meghökkenő, hogy Tisztaszederkényben nem is-merik az ifjúságvédelmi rendelkezé-ést. De hogy ezt még propagálják is??

Már egy évvel ezelőtt is szóvá tettem, hogy a vendég-látóipari egységekben a ki-

szolgálást tiltó táblán a kö-vetkező feliratrész szerepel: „... egyenruhában megjelenő tanulókat ... kiszolgálni ti-los”. Az iparitanulók 1954 óta nem hordanak egyenruhát. De a táblán a felirat ma-radt azóta is. Talán nem vet-ték észre a vendéglátó-ipar illetékesei? Vagy a tiz-éves évfordulót várják, hogy majd akkor kis ünnepség ke-reteben cserélhessék ki az idejét múlt feliratot?

NY. T. és K. P.

— Már megint vesztettél!...

(A Krokogyilból)

— Konrad is kivénült, téged is múzeumba kéne már adni!...

(Balogh Bertalan rajza)

CS. HORVÁTH TIBOR — ZORÁD ERNŐ:

A capuai fenevad

14. Előzmények: Az időszámít-sunk előtti 74. esztendőben, Spartacus vezetésével felladad-nak és a Monte Vesuviusra vonulnak a capuai gladiátorok. A hegyről lefelé vezető egyet-len járható út torkolatát római katonaság szállja meg. Mngot, a fekete óriást a légionáriusok elfogják és kivallatásnak vet-tik alá. Aznap éjszaka...

NAPLÓ

8. oldal — 1963. október 27.

Hírek

Várható időjárás vasárnap estig: Túlnyomóan felhős, páráos, ködös idő, több helyen eső, mérsékelt szél. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 9-12 fok között. (MTI)

Debrecenben szombaton a hőmérséklet maximuma 8,9, minimuma 6,7 fok volt. Talajmenten 5,9 fokot mértek. Csapadék 4,5 mm hullott. Napfényt nem volt, 19 órakor a hőmérséklet értéke 6,7 fok volt.

Áramszünet. A TITÁSZ értesíti a debreceni áramfogyasztókat, hogy ma reggel 7 óráig a Kertész, Keserű, Erzsébet, Salérom, Sziv, Barna, Boldogfalva, Fülöp Bálint, Vörösmarty, Barna, Iskola, Ságvári utcákban, a Kőrös utcán a 14. számtól a 20. számig, a Szoboszlói úton a Salérom utcától a Keleti sorig, a páratlan oldalon pedig a 35. számig, a Gyár, a Váradi Szabó és Postai utcákban, a Nyugati utcában a 24. számtól a 48. számig, a Széchenyi utcán a 58. számtól a 98. számig, a Küküllő, Földi, Krúdy és Zelemér utcákban; október 28-án, hétfőn fel 8 óráig a Szávay Gyula, Kerekes Géza, Póstenberg, Bugár, Achim András és Kun utcákban és a Leiningen utcában a 2. számtól a 17. számig szünetel az áramszolgáltatás.

Modern táncok tanítása a Bartók-teremben (Aranybika). Tanfolyamkezdés november 3-án, de 9 órakor. Beiratkozás helyszínén kezdéskor. Tandíj 30 Ft. Tanfolyamvezetők: Havancsik István és Garai Gizella táncpedagógusok.

Változás a tv vasárnapi műsorában: 18.10: A kisfilmek kedvelőinek, 18.35: Nyári emlékek, a magyar tv kisfilmje, 18.50: Esti beszélgetés, 19.05: Tv-híradó. (MTI)

A püspökladányi járásban közegészségügyi és járványügyi tanfolyamokat tartottak. Több mint ezren vettek részt a sikeresen.

Három hónapig esztendőig tanfolyamot szervez a gépipari technikum (Debrecen, Széchenyi u. 58.). A tanfolyamon az oktatás betétként háromszor, az esti óránként történik. Jelentkezni lehet a gépipari technikum igazgatójánál.

A Déry Múzeum nagyszíni előadását, október 27-én, vasárnap délután 5 órakor Peperitis Antal, Krúdy-kutató tartatja a szünetet.

LOTÓNYEREMÉNYEK:
A 43-ik játékhefte beérkezett 5114 656 darab lotószelvény. Ot találhat nem volt. Négy találatot 20 fogadó ért el, a nyereményösszeg egyenként 191 800 forint. Három találatot 2748 fogadó ért el, a nyereményösszeg egyenként 697 forint 50 fillér. A kéttalálatos szelvények száma 98 466 darab, ezekre egyenként 19 forint 50 fillért fizetnek.

A Sportfogadási és Lotóigazgatóság hétfőn reggel 9 órai kezdettel tartja a lotó októberi jutalomorsólasát. A húzáson a 43. játékhét nyerőszámai lesznek, amelyek között összesen 907 tárgyjutalmat sorsolnak ki. (MTI)

Hajdúnánason a keleti részén tízezer négyzetméternyi területet jelöltek ki, hogy azon majd családi és társasházakat épüljenek.

Debrecen Város Termelőszövetkezetének Önálló Közös Vállalkozása értesíti az érdekelteket, hogy a Horváthy Péter utcán kint lévő gyüleménytelit felújították, amely megújított felújítás az érdekeltek figyelmét, hogy állataikat november hó 1-én a Kontósziget déli énevezésű legelőre vigyék át. 1915

A biharkeresztési járásban javult a legelőgazdálkodás. Ez évben 2100 mázsa műtrágyát használtak fel a tavalyi 315 mázával szemben. A gyomirtás 6000 holdon végezték el. Készszer anyai területen, mint az előző évben.

Össztáncot rendez az Ady Endre Művelődési Ház október 27-én vasárnap délután 17 óráig a Bartók-teremben. Az ösztánc szünetében „Dupla vagy semmi” alapon tudományos feltételt rendezünk. MH. 261 (X)

Japán művész Debrecenben

Az Országos Filharmónia holnap, hétfőn este rendez meg az I. B. bérlési kamara estjét, amelyen Tsumumi Tsuyoshi japán művész, a budapesti nemzetközi zenei verseny gondnokságának első helyezettje lép a debreceni közönség elé.

Berekbösörzörményben tízezer tojóház épült termelőszövetkezetek társulása alapján. Az üzemeltetést a jövő évben kezdik meg.

Hajdúszoboszló jövőre a Rákóczi úton cukrászdát és gyümölcs-vegyes üzletet nyitnak.

A Dongó Színpad október 27-én vasárnap este 7 órai kezdettel Hiba aprólek humorikésatlával című műsorát mutatja be az Ady Endre művelődési házban. (Vörös Hadsegreg u. 28/C.) MH. 260 (X)

Sonkoly István zenetörténész előadást tart zeneláttalokkal a barokk kor kezdetéről a Debreceni Orvostudományi Egyetem kultúrházában 28-án, hétfőn, 7 órai kezdettel.

Ismeretterjesztő filmvetítés az Ady Endre művelődési házban október 28-án hétfőn este 7 órai kezdettel. Műsor: 19. világnemzet, Kelet öltözködik. Három ugrós. Az utolsó fuvar. Az ember észak ura. Belapódj! 1.- Ft. MH. 262 (MTI)

PEDÓ figyelmet a debreceni II. számú rendelőintézet bejártának

Töredezett, foghíjas betonlapjárdát. Csatornázás után betemetett árok buktató föld-buckái. Esős időben imitt-amott — de főleg a járdán — bokáig érő víz, sár. Közvetlenül a járda mellett az elbontott épület károsodott alapjainak mély árka, benne aporodott szagot árasztó szemét. Félméteres, méteres dudva.

Ez a festőnek egyáltalán nem mondható kép Debrecen belvárosában, a Petőfi téren lévő II. számú rendelőintézet bejártának fogadja az embert.

Rendelőintézet jó ötven méternyire van az úttesttől, s ilyen „járdán” bukdácsolnak be a bűz, szélvész, rövdaltató bűzök, szűlkök karjukon beteg gyerekek orvosi vizsgálatra, kezelésre. Még nappal is kellemetlen ilyen körülmények között közlekedni. Hát még szűkület után vagy este! Ugyanis az úttesttől a rendelőintézet a tájig egyetlen villanygöcsög sem világítja meg azt a sok bosszúságot okozó balesetveszélyt rejtő „járdát”!

A rendelőintézet a megyei tanács felügyelete alá tartozik. A bejáratú „járda” viszont az I. kerületi tanács területén van. Ez meglehetősen, mert így legalább két felelős szern együttes erővel tud a tarthatatlan helyzetet változtatni. S reméljük, nem sokáig jár már a rendelőintézet beteget között szájról-szájra az akasztófahumorú mondás: „Nem baj, ha esik az ember — közel van az orvosi segítség!” (ny)

Színházi m ű s o r

Ma 3-kor Szent Johanna, bérlési-est, este 8-kor Mánás Miska, bérlési-est. Kedden 7-kor Carmen, Erkel-bérlési. Szerdán 7-kor Mánás Miska, Bajnok-bérlési.

Előadások a Hungaria kamaraszínházban:
Ma 3-kor Doktor úr, este 7-kor Doktor úr. Szülvénybetelek minden előadásán beválthatók!

Akik szenteltek 1 perc figyelmet a bírálóknak

KI FIZETI MEG A KÁRT?
E cím alatt tárta a nyilvánosság elé a Napló, hogy gépiállomások egyik dolgozója — Sándor László traktoros — szabálytalanul, munkahelyzetben és nem szállítási helyzetben vontatott egy rendrearratógépet, és az megrongálódott.

Erről az esetről a gépiállomások vezetője a cikk megjelenése előtt tudott, és a vizsgálatot meg is indította. A traktorvezetőt az okozott kár megtérítésére köteleztük, és feyelemmel is felelősségre vontuk.

A cikket nagyon hasznosnak tartjuk, annál is inkább, mert igen nagy és pozitív visszhangot váltott ki a gépiállomások dolgozóinak között. Meg kívánjuk jegyezni, hogy hasonló rongálás ritkán fordul elő a gépiállomásokon, mert igen szigorúan járunk el a rongálókkal szemben.

Kérjük, hogy a Napló észrevételeivel a jövőben is nyújtson segítséget a munkánkhoz, a társadalmi tulajdon védelméhez.

Allami Mezőgazdasági Gépiállomás, Berettyóújfalui

DEBRECEN FÜRDŐVÁROS?
A Napló Debrecen fűrdőváros? címmel gosszát közzét a vállalatunk által kiadott autótérképpel kapcsolatban. Ez a térképünk propaganda célból készült. A Kartográfiai Vállalat a mi szempontjaink szerint készítette el a térképet, azonban érvényesítette azokat az alapvető elveket is, amelyeket

Mozi műsora
VIG: ma és hétfőn: 3/4, 6, 1/9; Foto Háber, új magyar bűnügyi film. VIG: hétfőn de. 1/10, 1/12, 1/2; A pokol szolgálatában, NDK bűnügyi film. APOLLO: ma 3/4, 6, 1/9; Elektra, új magyar film, hétfőn de. 1/10, 1/12, 1/2; Elektra, hétfőn de. 3/4, 6, 1/9; az Elektra c. film prolongálva! METEOR: ma 3, 1/6, 1/8; Foto Háber, hétfőn, 3, 1/6, 1/8; Elektra. KLINIKA: ma 3, 5, 7; orosz csoda I. BOCSKAJ (Csapóker); ma 4, 6; Hogy álunk fiatalabban? MORICZ ZSIGMOND (Nagy S.-telep); ma 5, 7, hétfőn de. A prágai tréfacináló. OLAH GÁBOR (Tégláskert); ma 1/5, 1/7; A kis álmodozó, OLYMPIA (Vámpiroséri); ma 5, 7; Négy szerelmes. HORVÁTH ÁRPÁD MŰVELŐDÉSI OTTHON: ma 6: A múlt kávéháza.

Matiné:
VIG: 11; Mamlok professzor. APOLLO: 9; Pedro a Sierrába

Matiné:
HAJDÚSZOBOSZLÓ: 10; Utazik a circusz. HAJDÚBÖSZÖRMÉNY: 9, 11; Lilimál. BALMAZUJVÁROS: 10; Szegény gazdagok.

Vidéki mozi műsora:
HAJDÚSZOBOSZLÓ: ma: Párbeszéd, 3 óras előadás rendez helyi árral, hétfőn: A prágai tréfacináló. HAJDÚBÖSZÖRMÉNY: ma: Mesterdetektív, hétfőn: Párbeszéd. BALMAZUJVÁROS: ma: Mi ketten meg a 10, hétfőn: Egy zselibonasz vállomással.

DISZNÓVÁGÁS ELŐTT

Hogyan előzhető meg a trichinellás megbetegedés?

Néhány héttel ezelőtt sokan olvashatták — mert az effajta hír mindig sokakat érdekel — hogy Hajdúböszörményben egyszerre 26 embert, felnőtteket és gyermekeket kellett kórházba vinni trichinellás megbetegedés miatt. Tavaly télen Debrecenben is előfordult néhány eset, és a betegség megállapítása után a járványügyi vizsgálat minden alkalommal ezzel a kérdéssel kezdődött: fogyasztott-e a beteg háziilag készített kolbászt, sonkát vagy egyéb — főzés és sütés nélkül készült — disznóhúst?

A trichinella az emberi szervezetbe sertéshúson keresztül jut be. Pedig ez a súlyos betegséget okozó bélféreg nem a háziállatok, hanem a ragadozó vadak parazitája, élősködője. De, hogy kerül akkor a sertés húsába?

Veszélyes vadásztrófea
Egy alkalommal a klinikán fedezték fel az egyik beteg szervezetében trichinellát. Mint ilyen esetben mindig, azonnal helyszíni vizsgálatot tartottak, s ez szinte már az első pillanattól eredményt hozott. Az előszoba falán ugyanis szebbnél szebb vadásztrófeák díszítették, akadt közöttük kitömött medve és vad-disznófeje is. Ezeknek húsát a disznóval ették meg, ugyanígy, mint az elejtett kisebb vadakat is. Nem is sejtve, hogy éppen ezzel biztosították „zöld utat” saját maguk megtérítésének. Természetesen elfogyasztva a vadizsnó húsát is közvetlenül terjesztheti a fertőzést.

Milliók egy szervezetben
Az emberi — vagy állati — szervezetbe bejutott trichinella lárvái a véráramba kerülve az izomzatban szóródnak szét. Különösen a leggyakrabban mozgágot izomzatban — szemhéj, nyelő, rágó, légzőszervek — találunk az életük fenntartásához legmegfelelőbb körülményeket. Az izomzatban letelepedett lárvák — mindaddig, amíg be nem tökolódnak — mérget termelnek. Egy erősebben fertőzött szervezetben a lárváknak milliója él, betokolódva 20-30 évig vagy akár egy emberéleten keresztül.

A betegség felismerése az első napokban nem könnyű. Fejfájás, szédülés, hányinger, hasmenés, reumás fájdalmak és láz, mind olyan tünetek, amelyek más betegségek kísérői is lehetnek. Csak körülbelül egy héttel a fertőzés után jelentkeznek a jellegzetes szemhéj- és arcduzzanat, ami az orvos számára már döntő bizonyíték.

A nyelős és légzőszervekben szagató fájdalom érezhető,

akik a benzinkút környékén alkalmaz. Kétségtelen, hogy a cikk által említett egyes hibákban vállalatunkat is felelősség terheli. A jövőben gondoskodni fogunk, hogy a Kartográfiai Vállalat a minden igényt — és elsősorban az idegenforgalmat — kielégítő tartalommal készítse el a térképet.

Az IBUSZ sajtó és propaganda osztálya, Budapest

HIBELHARITÁS
A Napló egyik cikkében kifogásolta, hogy a debreceni benzinkútnál a keletkezett elektromos hibát csak órák múlva hárítottuk el, s addig a benzinkút üzemképtelen volt, körülötte összetorlódtak a gépkocsik.

Az említett időpontban az üzemzavart elhárító csoport tagjai kint dolgoztak a város különböző pontjain. Mivel meghatározatlan helyen végezték ezt a munkát, így sem telefonon, sem járművel nem lehetett értesíteni őket mindaddig, amíg a munkájukat be nem fejezték. Az üzemzavar bejelentésekor ügyeletünkön csak a telefonkezelő tartózkodott, s ő csak feljegyezte a jelzett hibát. Időközben a telefonügyeletre beérkezett művezetőnk, de ő először azt hitte, hogy áramkiácsolás történt, mivel szerelőnk dol-

goztak akkor a benzinkút környékén. Ezért is ment ki szerzőnk nélkül. Amikor azonban a helyszínen meggyőződött a hiba okáról, azonnal szerzőnk ment, és az üzemzavart saját maga javította ki. A Tiszántúli Áramszolgáltató Vállalat ügyvezető igazgatója Debreceni, üzletigazgatója

ISKOLAI RUHAFOGASOK
A Napló az Egy perc figyelmet rovatában szóvá tette, hogy a debreceni Bethlen Gábor Közgazdasági Technikumban elvesztett egy diák kabátja. Az eset a délelőtti és a levelező tagozat váltásakor következett be, amikor az iskolába bejövő ellenőrzése csakis a két tagozat szervezésében történhet, de ez akkor még nem volt megszervezve. A levelező tagozat igazgatója idézte az alábbi írták a folyosón elhelyezett kabátokat. Egyébként a ruhafogasokot egyrészt egészségügyi okokból nem szereljük fel az osztálytermekben, másrészt azért, mert iskolánk így is túlszűfölt, s az osztálytermekben nem tudnának közlekedni a ruhafogasokra helyezett kabátoktól.

NEM VESZIK KOMOLYAN A SZERZŐDÉST...

Október 9-én a Napló egyik olvasója levelében kifogásolta, hogy a Debrecen, Arany János utca 5. szám alatti kétemeletes társasház építése vontatottan folyik, és határidőre nem lesz kész.

Ennek a társasháznak a kivitelezése igen sok akadályba ütközött. Ezeket az építetők is látják. Ennek ellenére a létszám feltöltésével és egyéb műszaki intézkedésekkel az építkezés ütemét meggyorsítottuk. Bizunk abban, hogy a jelenlegi munkatempóval a társasház határidőre elkészül.

Debreceni Pékkemence, Kazánfalazó, Gyárkémény-, Toronyépítő és Kőműves Ktész

Jobb későn, mint beteg
A fertőzött sertés ugyanis éppen úgy átesik a betegségre, akárcsak az ember, tehát csak azt kell jól emlékezettbe véssni, hogy a tartás ideje alatt volt-e beteg az állat. Ha igen, akkor a húsából feltétlenül kell vizsgálati anyagot vinni az állatorvoshoz.

Debrecenben az állatkórházban (Nyugati u. 3. sz.) működik trichinella vizsgáló állomás, ahol egész napon át díjmentesen végzik a bevitt, dió nagyságú sertéshúsdarabok vizsgálatát. Vizsgálathoz rágóizom, bordaizom és rekeszizom egy-egy darabkáját kell kivágni. Ha a gyanús állat húsát nehéz lenne vidékről Debrecenbe szállítani vizsgálat céljából, az illetékes körzeti állatorvoshoz kell fordulni.

A betegségre gyanús állat húsából, — amíg a vizsgálat eredménye meg nem érkezik — fővetlenül és sületlenül nem szabad fogyasztani. Tehát füstölve és pácolva sem. A

NAPLO
8. oldal — 1963. október 23.

szerepel... megjelenő... 1954 óta... nem vet... endéglátó... a tiz... ztek, hogy... pség ke... ki az... és K. F. ...gyilból) ...már ad... an rajza)

Apróhirdetések

VEHETÉS

Egy szép ebédibűtör eladó. Csákány u. 4. Garam utcából.

Egy festett kombinált szekrény, 2 nagy fotele, 2 szép olcsó eladó. Halván u. 6. Gulyás.

Csúka eladó. Erdéklődni Nyil u. 97. Mácsaléknál.

Egy 120-es Csepel motorokrépár eladó. Dimentrov u. 45.

Kétféleképpen használt deszka eladó. Homok u. 16.

Autókereső tíz literes, gázüzemű három lyukú eladó. Vár utca 2. szám alatt.

40-kg Mozkvics elsőkebeli sürgősen eladó. Vengő u. 6.

Felújított 990 cm³-es szék, személygépkocsi eladó. Hid u. 10.

Borrpa 100 literes, tábori tüzelő eladó. Ráyer u. 82.

Pásmételevél darament 3 Ft-os árban kapható. Honvédtemető u. 45/B.

Két db cserépkályha, egyenes eladó. Kishegyész u. 4/A.

Hővezető, iróasztal, bárszekrény eladó. Sámsóni út 79. (6-os buszszál).

4000 km-t futott piros Pannónia motor eladó. Kálmánchelyi u. 22.

Terfa 422-es lemezjárató eladó. Beke utca 62.

Cserép szovát fájta eladó. Balcsay-Zs. u. 19.

Sütőgép eladó 30 q. Baross u. 7. Hadháznál.

Jó állapotban levő 125-ös Csepel motor eladó. Széchenyi u. 32.

Gerenda, deszka, lécek, fűtőgázgerenda eladó. Kolesy u. 19. Erdéklődni vasárnap 8-12-ig.

Jó állapotban levő szürke gázüzemű eladó. Forgasz u. 3. Széchenyi-ker.

Piros Pannónia és Terfa magnetofon eladó. Személygépkocsi cserébe beszámítható. Bokor tásár. Sándor.

4-8 m-es gerendák, lécek, deszkák eladók. Vengő u. 6.

Eladó egy tisztá új kis Simson Moped, Csapó u. 31.

Eladó egy üvegajtó tokkal. Góner u. 18.

AJANLAT

TÜLTÖTÖLL GÖLYÖSTÖLL
szakszerű javítása. Töl-
tőtöltő, szakszerű javítható.
Mészárosné 11000/11000-
vité, Simonffy u. 2/C.
Erdéklődni vasárnap.

Egyedülálló megbízható
jóízű nő háztartás-
vezetőt vállalna, bent-
lakással vagy békés-
szállal. Márkusné, Homok
u. 6.

Nylon csipke rövid,
hosszú menyasszonyi
ruha, fátoly, koszorú-
lágyruha kölcsönzés.
Báthlyány u. 20.

Nőnlen orvos keres kül-
lön bejárattú bútorozott
szobát, fűtéssel. Aján-
latos Bundl u. 6. Aján-
latos kérék.

Házaspárnák kűten be-
járattú új bútorozott
szoba kiadó. Lomnich
u. 4. Kerekes-telepi fű-
tés mellett. Erdéklődni
vasárnap.

Bútorozott, jól fűthető
cserépkályhás szűp vi-
lágos szoba 3 dík. Hí-
nak kiadó, fűtéssel is.
Félegyházi Tamás u.
21. Falóger mellett. 1-es
busz harmadik megálló-
helyén.

Beteg nő mellé közép-
korú, bentlakó háze-
vezetőt keresünk. Erdé-
klődni vasárnap. Do-
bozi u. 6. II. em. 17.

Külön bejárattú úrs
albereti szoba, konyha
értelmű házaspárnák
kiadó. Peresec u. 13.

Két női alberetnek fel-
veszek. Domb u. 20.
Erdéklődni vasárnap.

Bokor- és futóróza,
nyolcvan fajta, nemse-
kötő üdonság kapható
Szakmai tanácskötete,
Fuztaszabolca. Kérjen
árjegyzéket.

Bentlakó segítőt keres-
sünk Nyiregyháza,
kéttagú családhor-
mezéselése Debrecen-
ben, Hadházi u. 59.

Úrs szoba konyhaszá-
nával 1 évre fiatal
házaspárnák kiadó.
Pásti u. 67.

Igényes házaspárnák
bútorozott szoba külön
bejárattú kiadó. Do-
bozi u. 39. Kishegyész
útól.

Külön bejárattú fűrdő-
szobás bútorozott so-
bába férfi lakókat
keresek, díjatok vagy
dolgozót. Csokonai u. 7.

Gyakorlati képzőközpont
géppel vagy gép nélkül
felvezet. Házipari Szó-
váskész. Jelenkezni
lehet Vörös Hadsereg
u. 7. Szövetség.

Géppel rendelkező
készítőkötőket keres-
sünk felvétele. Ház-
ipari Szövetkezet, Kál-
vin tér 3.

Bútorozott szoba kül-
lön bejárattú, szerény
dolgozó nőnek kiadó.
Lónyai u. 9.

gyerekjáték választani

KABÁTOT ÖSZRE TÉLRE

Fiú télikabát 5-16-os méretig 220 Ft-tól 1000 Ft-ig
Fiú átmeneti kabát 5-16-os méretig 330 Ft-tól 700 Ft-ig

GORDULÓ CSAPÁGY JAVÍTÁS RÖVID HATÁRIDŐRE

AZ ORSZÁG LEGREGÉBB JAVÍTÓÜZEME

Budapest, VI., Szalay Mersze u. 28.
Telefon: 315-734.

A Hajdúszoboszló és Vidéke Általános Szolgáltató Ktsz

FOTO RÉSZLEGE

reggel 7-től 20 óráig folyamatosan nyitvatart.

NŐI ÉS GYERMEKRUHA JAVÍTÁS,

alakítást 48 órán belül vállalunk. Női Szabó és Fehérműkészítő Ktsz, Kossuth u. 6.
MH. 223

KÉNYEIMES

Egyetlen biztosítással sokféle kár esetére védi lakása berendezését, értékeit

A HÁZTARTÁSI BIZTOSÍTÁS

Mély fájdalommal tudjuk, hogy szeretteit nevelőanyánk, nagyamamánk, és szeretett rokonunk

Év. PÁPAY LAJOSNÉ
Gaul Zsuzsanna

77 éves korában hosszas szenvedés után csendesen elhunyt. Temetése f. hó 29-én, kedden du. 3 órakor lesz a Köztemető disztravatólójából.

A gyászoló család
Lakás: Nyírúbrány MAV telep 20. szám.
11157

Családiház építétek figyelem!

ACS MUNKÁT ANYAGGAL EGYÜTT VÁLLALUNK.

Építőipari Ktsz. Debrecen; Pásti utca 2. szám.
(x)

A Budapesti Kőolaj-ipari Gépgyár

Budapest, XVIII. Gyömri út 79-83. azonnali belépésre keres

külszervezési telephelyekre külszolgálatos munkakörbe:

műszerészeket, lakatosokat, hegesztőket, csöszereket és férfi segédmunkásokat.

Jelenkezés a vállalat munkügyi osztályán.
MH 2749

Termelőszövetkezeti tagok! Állattartók!

1. SELEJT VAGY KIÖREGEDETT TEHENUKET szerződéses alapon kedvező áron értékesíthetik, ha az átadásra kerülő tehén helyett

— üszörjűt állítanak tenyésztésbe vagy — ha üszörjűvel nem rendelkeznek, az állatforgalmi vállalatot vemhesítésre alkalmas üszöt fogadnak **10,60 Ft/kg-onkénti áron.**

Saját tulajdonában levő üsző beállítása esetén 6 hónapos vemhesség igazolásával egyidejűleg lehet a selejt tehénét átadni, míg az állatforgalmi vállalatot igényelt szűzűzöt 1 hónapon belül vemhesíteni és 6 hónapos vemhességet igazolni kell.

A selejt tehén helyett üszöt beállító állattartók részére — mind a saját, mind pedig az igénylés alapján fogadott üszők esetében — ha a selejt tehénüket legalább I. vagy II. minőségű osztályzatban adják át, az érvényben levő ÁLLAMI SZABDFELVÁSÁRLÁSI ÁRON FELMÚT KG-ONKÉNT 3 FT-OS ÜSZŐ BEÁLLÍTÁSI PREMIUMOT KAPNAK.

Az üsző vételára a selejt tehén vételárából kerül kiegyenlítésre.

A selejt tehén értékesítésére és üsző beállítására a vállalat megbízottjával előzetesen szerződést kell kötni.

2. SELEJT TEHÉNNEL NEM RENDELKEZŐ állattartók is igényelhetnek vemhesítésre alkalmas üszöt az állatforgalmi vállalatot, melyet készpénzben fizetve 7,60 Ft/kg áron vehetnek át.

SELEJT, KIÖREGEDETT TEHENEIT A KEDVEZŐ FELTÉTELEK MELLETT MOST CSERELJE KI FIATAL ÜSZÖRE

Részletes felvilágosítást az állatforgalmi vállalat helyi megbízottai adnak.

ÁLLATFORGALMI VÁLLALAT
MH 25

Dolgozókat alkalmaznak

Az EM. 44. sz. Állami Építőipari Vállalat állandó munkára, a dolgozó kívánságára rövidebb (1-2 hónap) határidőre szerződéssel felvevő budapesti munkahelyekre keressük az érdeklődőket. Felvételt biztosítunk. Családfenntartóknak különleges díjat fizetünk. Felvételi díjat fizetünk. Felvételt biztosítunk. Családfenntartóknak különleges díjat fizetünk. Felvételt biztosítunk. Családfenntartóknak különleges díjat fizetünk.

Az EM. 44. sz. Állami Építőipari Vállalat állandó munkára, a dolgozó kívánságára rövidebb (1-2 hónap) határidőre szerződéssel felvevő budapesti munkahelyekre keressük az érdeklődőket. Felvételt biztosítunk. Családfenntartóknak különleges díjat fizetünk. Felvételt biztosítunk. Családfenntartóknak különleges díjat fizetünk.

Az EM. 44. sz. Állami Építőipari Vállalat állandó munkára, a dolgozó kívánságára rövidebb (1-2 hónap) határidőre szerződéssel felvevő budapesti munkahelyekre keressük az érdeklődőket. Felvételt biztosítunk. Családfenntartóknak különleges díjat fizetünk. Felvételt biztosítunk. Családfenntartóknak különleges díjat fizetünk.

Az EM. 44. sz. Állami Építőipari Vállalat állandó munkára, a dolgozó kívánságára rövidebb (1-2 hónap) határidőre szerződéssel felvevő budapesti munkahelyekre keressük az érdeklődőket. Felvételt biztosítunk. Családfenntartóknak különleges díjat fizetünk. Felvételt biztosítunk. Családfenntartóknak különleges díjat fizetünk.

Az EM. 44. sz. Állami Építőipari Vállalat állandó munkára, a dolgozó kívánságára rövidebb (1-2 hónap) határidőre szerződéssel felvevő budapesti munkahelyekre keressük az érdeklődőket. Felvételt biztosítunk. Családfenntartóknak különleges díjat fizetünk. Felvételt biztosítunk. Családfenntartóknak különleges díjat fizetünk.

Az EM. 44. sz. Állami Építőipari Vállalat állandó munkára, a dolgozó kívánságára rövidebb (1-2 hónap) határidőre szerződéssel felvevő budapesti munkahelyekre keressük az érdeklődőket. Felvételt biztosítunk. Családfenntartóknak különleges díjat fizetünk. Felvételt biztosítunk. Családfenntartóknak különleges díjat fizetünk.

VÁLTOZTOS ÉTKEZÉS, SOK VITAMIN — SZARDINIA

A konzervált hal gazdag „D” vitamin tartalma pótolja a napfényt! 25-30 féle halkonzerv közül választhat!

KÜLÖNLEGESSÉG A BICSKI HALKONZERV EGY DOBOZ 3 SZEMÉLY RÉSZÉRE ELEGENDŐ

3-4 db. kellemesen fűszeres halszeletet tartalmaz, enyhén paradicsomos mártásban. Igen ízletes, a magyar ízlésnek megfelelő készítmény.

Nettó 350 gr. Ár: 11 Ft.
MH 2647

A gyászoló család, a Magyar Górdülőcsapógy Művek vezetősége és MSZMP bizottsága mélyszégyenettel tudatja, hogy

NAGY KÁROLY
MGM dolgozó, PB tag

életének 52. évében október hó 25-én hirtelen elhunyt. Kedves halottunkat a vállalatvezetőség és a pártbizottság saját halottjának tekintik. Október 30-án du. 3 órakor polgári szertartás után a disztravatólójából fogjuk örök nyugalomra helyezni.

a gyászoló család az MGM MSZMP bizottsága az MGM vállalatvezetősége

Lakás: Telekai utca 13.
11160

Fájdalmas szívvel tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapánk, testvérem, apósnk és nagyapánk

BOROS BELA
ny. postaforg. igazgató

f. hó 25-én 69. évében elhunyt. Temetése f. hó 29-én, kedden du. 2 órakor lesz a Köztemető disztravatólójából.

A gyászoló család
Lakás: Április 4. útja 6.
11156

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy drága jó férjem, szeretett testvérünk és rokonunk

TOSZEGI LÁSZLÓ
AFORT dolgozó

életének 69. évében okt. 23-án elhunyt. Drága halottunkat okt. 28-án de. 11 órakor fogjuk a Köztemető disztravatólójából a róm. kat. egyh. szertartás szerint örök nyugalomra helyezni.

A gyászoló család
Lakás: Puzdra u. 17.
11158

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretteit nevelőanyánk, nagyamamánk, és szeretett rokonunk

Év. PÁPAY LAJOSNÉ
Gaul Zsuzsanna

77 éves korában hosszas szenvedés után csendesen elhunyt. Temetése f. hó 29-én, kedden du. 3 órakor lesz a Köztemető disztravatólójából.

A gyászoló család
Lakás: Nyírúbrány MAV telep 20. szám.
11157

Kollégium épül Nagyhegyesen

a tanyán lakó gyermekek részére

Néhány esztendővel ezelőtt ha méreteiben nem is, de a gyermekek szempontjából rendkívül hasznos és fontos kezdeményezés született Polgár községben. A község vezetőinek és lakosságának összefogásával egy házat kollégiummá alakítottak át, amelyben a tanyán lakó szülők iskolába járó gyermekei kaptak helyet. Négy-nyolc kilométerre volt lakóhelyük ezeknek a tanulóknak az iskolától, s mindennap kétszer tettek meg addig az utat. A helyes kezdeményezést újabban követték: Hortobágyon, Elepen és Tiszacsegén is hasonló kollégium létesült. Kollégiumban laknak a komádi és hajdúnánási tanyai gyerekek is, s jelenleg a megyében 335 tanyán lakó iskolás kapott helyet kollégiumban. Ha csak napi 10

kilométert számolunk az iskoláig és hazáig megtett útra, 3350 kilométert takarítanak meg a kisiskolások minden nap a helyes kezdeményezés nyomán. A Hortobágyi Állami Gazdaság fogatai minden szombaton hazaszállítják szüleikhez a kollégium lakóit, hétfőn reggel pedig értük mennek.

A tanyai gyermekek kollégiuma még ebben az esztendőben tovább bővül. Amikor Nagyhegyesen hozzákezdtek az új művelődési ház építéséhez, a régi kollégiumnak adták át. Félmillió forintos beruházzal átalakítják és berendezik az épületet. Még ebben az esztendőben elkészül a nagyhegyesi kollégium, amelyben 40 olyan gyerek kap otthont, akiknek a szülei távoli tanyákon laknak.

Félmillió forint megtakarítás újításokból a Hajdúsági Iparművekben

A Hajdúsági Iparművek 101 brigádjában sok száz dolgozó versenyez. A szocialista címért 46 brigád harcol. A címet 41, a zászlót és a jelvényt 13 brigád nyerte el.

A vállalatnál 16 női brigádban 187-en küzdenek a szocialista címért. Ot brigád 48 tagja elnyerte a kitüntető címet.

A vállalat versenybizottsága értékelte az üzemszerek közötti versenyt. Első helyen az S/2 szerelőüzem van. A további sorrend: TMK, S/1 alkatrészüzem. Az első helyen álló üzemszerekben az értékelte időszakban sem késés, sem baleset nem fordult elő. Továbbá szép anyagtakarékossági, selejtszökkenési eredményt értek el.

A harmadik negyedében a vállalat dolgozói 146 újítási javaslatot adtak be. A bevezetett újítások száma 50, s az utókalkulált gazdasági eredmény 552 ezer forint volt.

1963. évi vállalatukból a dolgozók a harmadik negyedében a termelékenység növelésével 373 ezer forintot, az önköltség csökkentésével pedig kétmillió 102 ezer forintot teljesítettek.

Az új iskolai év megkezdésekor a dolgozók örömmel fogadták, hogy a vállalat vezetősége megteremtette a feltételeket a gépipari technikum első osztálya megindításának. Az általános állami oktatásban 380-an vesznek részt. Szakmai továbbképzésüként

hegesztő-, forgácsoló-, zománcozó-, kazánszerelő- és műszaki rajz-tanfolyamokat indítottak. A tanfolyamokra 110-en járnak.

Vadászati kiállítást rendeznek Debrecenben

A Hajdú-Bihar megyei Tanács V. B. mezőgazdasági osztálya, a Hajdúsági Állami Erdőgazdaság és a Magyar Vadászok Országos Szövetségének megyei választmányja vadászati kiállítást rendez Debrecenben november 9-24 között. A kiállítást azzal is igyekeznek gazdagabbá tenni, hogy felkérjük mindazokat, akiknek birtokában vadtróféák és vadászati felszerelések vannak,

Rajnai libák KOMÁDIBAN

Az év derekán több mint félmillió forintos beruházzal olyan baromfitelep építéséhez kezdtek hozzá a komádi Lenin Termelőszövetkezetben, amelynek fő üzeme a libatenyésztés lesz. A Körös mentén bőségesen találnak legelőt és vizet, s a tervek szerint jövő nyáron öntözött legelőn tartják a libákat. 2500 libát tart majd a szövetkezet tenyésztésre, s a tojásokat a derekai keltetőállomáson keltetik ki, s javarészt háztáji tenyésztésre adják el.

A komádi termelőszövetkezet telepén úgynevezett rajnai libákat tartanak. Már meg is érkezett az első csoport. Ezeket két esztendővel ezelőtt hozták be az országba a Rajna vidékéről. Igen nagy testűek, és tojáshozamuk is sokkal nagyobb, mint a nálunk ismert fajtaé. A kétéves tapasztalat azt bizonyítja, hogy a rajnai libák jól akklimatizálódtak, alkalmazkodtak az itteni körülményekhez. Átlagsúlyuk eléri a 7 kilót, az éves tojáshozamuk pedig 50 körül van. Majuk 10 százalékkal nagyobb a magyar libáknál. Egy-egy rajnai tojóliba tojásaiból háromszor-négyszer annyi kislíbat lehet kikeltetni, mint a magyar fajtaé tojásaiból.

Münchenbe utazik Boros Mátyás és népi zenekara

A fővárosi népi zenekarak között is kevés van, amelyek olyan sikorsorozatot könyvelhetnek el magának, mint a debreceni Szabadság étteremben muzsikáló Boros Mátyás népi zenekara. A hattagú együttes járt

bocsássák rendelkezésre a kiállítás időtartama a rendező bizottságnak. A tróféákat és felszereléseket október 28 és november 2 között veszik át naponta délután 8 óratól 12 óráig és délután 2 óratól 5 óráig Debrecen, Vörös Hadsereg útja 54. szám alatt, a második emeleti nagyteremben. Kiállítás után ugyanott kapják vissza a tulajdonosok a kiállított tárgyaikat.

már Afrikában is. Fellépéseinek színhelye az elmúlt esztendőben Damaszkusz, Beyrut, majd Halek, Varsó és több csehszlovákiai város. Az idén, nyáron Dániában vendégzerepelt, ezúttal immár harmadik alkalommal. Most a müncheni Pirokka-csárdába kaptak meghívást. A nyugatnémet szereplés több hónapos időtartamú lesz.

Börtönre és elvonókúrára ítélték egy garázdát

Garázdaság, a társadalmi tulajdon ellopása, testisértés és más bűncselekmények miatt már több ízben volt büntetve Májersik András 27 éves újfahéti Kossuth utca 18. sz. alatti lakos. Legutóbb ez év elején szabadult, s nem sokkal utána újabb bűncselekményt követett el, amiért előzetes letartóztatásba helyezték.

A Debreceni Járásbírószágon került a vádlottak padjára. Ez a fiatalember már 15 éves korában rászokott az italra, mértékeltlenül fogyasztott alkoholt, mely szenvedélyvé vált, s ez a bűnözés útjára vitte. Budapesti tartózkodása idején követett el több bűncselekményt, amiért háromszor is szabadságvesztés büntetést kapott, volt, amikor javító-nevelő munkára, mások pénzbüntetésére ítélték. Legutóbb minisztervezetői Győrben dolgozott. Onnan indult haza, Újfahétra.

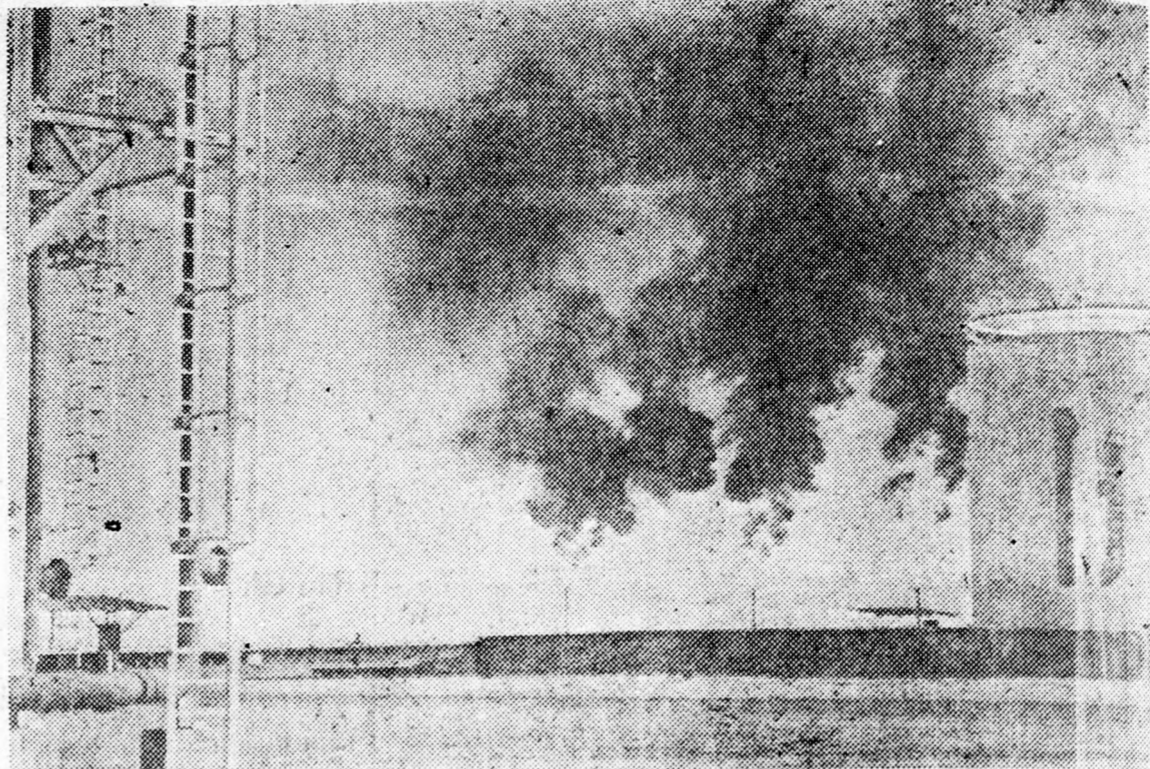
Az italozást már Győrben elkezdte, a vonaton folytatva. Budapestben észlalt a vesse alá magát.

Nyíregyháza felé közlekedő gyorsvonatra, melyen tovább sörözött. Ittas állapotban bement a gyermekes szülő részére fenntartott kocsiába, ahol egy asszonnyal szemtelenkedett, majd az emiatt fellépő jegyvizsgálóval dülakodott. Egy közbeavatkozó honvéd vezette ki a kocsiból. A jegyvizsgáló a bocskaikerti állomásról telefonon értesítette a hajdúhadházi szolgálattevőt, hogy kérjen rendőrt az izgága, garázda férfi leszállítása végett. Hajdúhadházon a vonatonál meg is jelent a rendőr, Májersik vele szemben is erőszakoskodott, rúgdosott, durva, szavakkal szidalmazta. Végül bekísérték a rendőrszere és letartóztatták.

A járásbírószágon Májersik András 1 évi és 4 hónapi szabadságvesztésre ítélték. Az ítéletben arra is kötelezték az idült iszákosságban szenvedő vádlottat, hogy a büntetés letöltésének ideje alatt alkohol elvonó kezelésnek alávetesse magát.

MAROKKÓ

TÍZEZER KIRÁLYI SZOLGÁVAL...

Az egyik képen: békésen Mintha csak azt példáná, hogy az afrikai népeknek közös érdeke az ipar fejlesztése és a szembeszegülés a francia atomkísérletekkel. Az ellenségeskedés, a háború egyiknek sem érdeke.

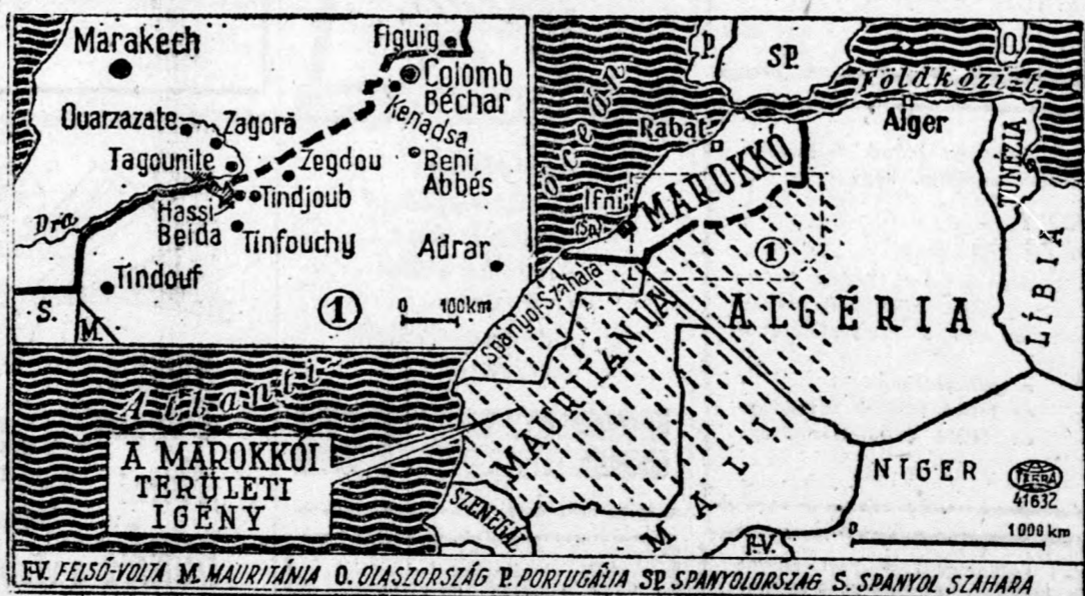
füstölő gyárkérmények. A másikon: atombombafelhő, szerűen megtámadják, Algériában El Hadzs ezredes, aki a VII. kabilliai katonai körzet parancsnoka volt — ettől a tisztségtől váltotta le Ben Bella — sikertelen kezdeményezést tett a kormányellenes katonai megmozdulásokra, Ben Bellának a lázadást leverték, az ezredes néhány hívével a kabilliai hegyekbe menekült. Marokkó ugyanakkor a Szahara egy részére vonatkozó területi követelést hangsúlyozta. Az algériai kormány Tlemcenbe határügyi tárgyalásokra küldöttéget irányított. Marokkó csapatokat vont össze a határvidéken — jelentések szerint amerikai csapatzállító gépekkel érkeztek a marokkói katonák — és október 14-én hajnalban fegyveres erővel tört be Algéria területére.

Csapatok ma is Algéria földjén vannak s nyilvánvalóan tervek, hogy gyengítsék Ben Bella uralmát, a nemzeti és demokratikus alapon fejlődő Algériai Köztársaságot.

Marokkóban, ahol a kommunista párt illegitimitás van, a haladó erők a szakszervezetek sorába tömörültek. Az utóbbi években egyre érezhetőbb volt a haladó erők követelése, különösen azóta, hogy Algéria megvívta a siker harcát. Ez lelkesítette a marokkói népet, amely az algériai háború idején fegyveres, önkéntes segítséget nyújtott a szomszédos országban. Ma sem a két nép között van az ellentét, hanem a forradalmi alapon fejlődő algériai és a fejlődésben megállt monarchikus marokkói rezsim között.

Pedig lenne mivel törődni Marokkónak, mintsem háborút kezdeni a szomszédjával. Az országban nagy a nyomor. Nincs kötelező oktatás, a gyermekek nagy része nem jár iskolába, a felnőtt lakosság 80 százaléka analfabéta. Az orvosi ellátás kezdetleges. A városokban állandó a munkanélküliség...

Marokkó részéről fegyveres támadás érte Algériát, de Ben Bella kormánya ebben a harcban nincs egyedül. A világ haladó erői a hős algériai nép mellett állnak. Az államadósság miatt amerikai és francia köröknek lekötözött Marokkó imperialista mesterkedésre tett provokációja visszautasításra talál. S a béke érdekében emelnek szót Afrika más államai is. Oltványi Ottó

A jelenlegi súlyos marokkói-algériai határviszály ismét előtérbe helyezte a 450 000 négyzetkilométer nagyságú és 12 millió lakosú Marokkói Királyság területi igényével kapcsolatos problémákat. Marokkó legnagyobb része francia, Észak-Marokkó spanyol-uralom alól 1956-ban szabadult fel. Függetlenségének elnyerése után már rövid idővel sor került a marokkói területi igények bejelentésére. Marokkó történelmi múltjára hivatkozva az úgynevezett „Nagy-Marokkó” terv keretében kerekén 2 millió négyzetkilométernyi területre, azaz tulajdonképpen egész Nyugat-Szabarára igényt tart. Térképpünkön ferdén vonalkézva ábrázoljuk a marokkói területi követeléseket. Mauritániában és Algéria érintett részein (Tindouf körzetében) világgazdasági jelentőségű vasérckészletek találhatók. Ugyancsak jelentős a mauritániai rézérc, továbbá a Colomb-Béchar-Tindouf vonal mentén elhelyezkedő olajkészlet is. A mellékterkép (balra fent) az algériai-marokkói vitatott határszakaszt és a fegyveres összetűzések színhelyét ábrázolja.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
Magyar Szocialista Munkáspárt Hajdú-Bihar megyei Bizottságának lapja
Szerkesztő: a szerkesztő bizottság
Főszerkesztő: Pallás Imre
Szerkesztőség: Debrecen, Tóthfalusi tér 10.
Telefon: 21-40
Kiadja a Napló Kiadó Vállalat Debrecen, Vörös Hadsereg útja 16.
Felelős kiadó: Balogh Endréné
Telefon: 30-01
Terjesztő a Magyar Posta előfizetési díj egy óra: 11 forint
Előfizethető a helyi postahivataloknál és kézbesítőknel
Index: 25027
Szabadság Lapnyomda, Debrecen
Felelős vezető: Beményi Sándor igazgató